RA APOCALIPSI
RA LIBRO NÚ'Ą BI 'YOFO RA APOSTOL NSANJUA DE NÚ'Ą TE BÁ HANDI NE BÁ ØDE NUNI MAHETS'I

Ra Zidada Jesucristo bi 'ñutua ra apostol Xuua gatho nú'ą te ma da nja

1 Nuna ra noyaną bi mą Ajuą ra Dada, bi xipabi
ma zi Hmuhʉ ra Jesucristo pa njabʉ nehe'ą bi
'ñutcaguihʉ nújʉ dí pɛpabihʉ'ą. Nú'ą́ bi 'ñutcaguihʉ
nú'ʉ ya t'øt'e ma da nja 'bestho. Hangue bá pɛhna
rá ɛnxɛ pa bi 'ñutcagui núga drá Xuua dí pɛpabi'ą.
2 Nuga dí damajuąni de rá noya Ajuą ne de nú'ą
xa xicagui ra Zidada Jesucristo, ne de gatho nú'ą
stá handi.
3 Njąpi nú'ʉ to'o da hñe'ti ne nú'ʉ to'o da 'yøde
nuya ya noya de nú'ą ma da nja, ne da 'øt'a nuya
ya t'øt'e xa t'ofo, ngue'ą ya ma da nja gatho.

Ra apostol Xuua opabi ya gamfri nú'ʉ ri munts'a gatho nú'ʉ yoto ya nijąą

4 Núga drá Xuua dí op'a'ihʉ nú'ahʉ gyá gamfrihʉ
grí muntshʉ gatho nú'ʉ yoto ya nijąą nuni Asia.
Ajuą nú'ą 'bʉi, ne nząntho xa 'mʉi, ne ma da 'mʉi
pa nząntho, da jąp'a'ihʉ ne da max'ahʉ pa gui
'bʉhʉ te rá 'ñentho. Nehe da jąp'a'ihʉ nú'ʉ yoto ya
ndąhi 'bʉi ja rá thandi Ajuą habʉ bí hudi'ą.
5 Nehe da jąp'a'ihʉ ra Zidada Jesucristo nú'ą to'o
nząntho mąnga nú'ą majuąni. Nú'ą́ go gue'ą xi rá

mʉdi bi yopa nte de gatho nú'ʉ xa du, y nú'á di manda gatho nú'ʉ ya ndạ de ja ra ximhai. Nú'á mạcaguihʉ y co rá ji'ạ xa xʉgaguihʉ ma ts'oquihʉ.
6 Ne xa hñuxcaguihʉ'ạ ngu dyá ndạhʉ ne ngu dyá macjạhʉ pa ga pɛpabihʉ Ajuạ rá Dada. ¡Drá nsunda'ạ ngue'ạ ja rá ts'ɛdi pa nzạntho! Njabʉ gue'ạ.
7 ¡Pạhʉ gue nu'á ma da 'ñehe ja ya guui, y gatho ya jạ'i ma da hyandi'ạ! Nehe di 'bʉhni nú'ʉ to'o bi sʉni'ạ pa bi du, hangue nehe'ʉ ma da hyandi'ạ. Gatho ya jạ'i de gatho rá ngʉni ra ximhai ma da nzoni co ra dumʉi nu stí hyandi da zøhø'ạ. Ma da njabʉ, njabʉ gue'ạ.
8 “Nuga go gueque rá mʉdigui ne asta rá gạts'i, ngu ya letra fʉdi desde ra A asta ra Zeta”, njabʉ ena Ajuạ nú'ạ 'bʉi, ne nzạntho xa 'mʉi, ne ma da 'mʉi pa nzạntho. Go gue'ạ pɛ'tsa gatho ra ts'ɛdi.

Ra apostol Xuua bi hyanda ra Zidada Jesucristo xá nsunda

9 Núga drá Xuua ri cuguihʉ, ne mahyɛgui drí sufrihʉ ya ts'othogui. Pe da za ga tsɛthʉ ngue'ạ mahyɛgui ma mfenihʉ co ra Zidada Jesucristo nú'ạ to'o faxcaguihʉ pa da za ga 'bʉhʉ con gue'ạ habʉ di ndạ'ạ. Nuga ndí 'bʉi ja 'nara zi hai rá thuhu Patmo, nura hai'ạ o madetho de ra ndehe. Ja guehni bá ts'ogagui, ja ra uɛnda ndí jot'a fadi, ngue'ạ ndí mạmbabi rá noya Ajuạ ne ndí damajuạni de ra Zidada Jesucristo.
10 'Nará pa ra Zidada, dá handa 'nara thedi bi 'ñutca ra Mạca Ndạhi, ne dá øde 'nara noya de møte ma xʉtha ngu rá nzʉni 'nara trompeta,
11 ne mi ena:

—Nuga go gueque rá mʉdigui ne asta rá gạts'i, ngu ya letra fʉdi desde ra A asta ra Zeta. 'Yofo ja 'nara hɛ'mi gatho nú'ạ guí handi, nepʉ gui pɛhni pa Asia nuni habʉ bí ja nú'ʉ yoto ya nijạ, nu'ạ rá mʉdi rá thuhu ra Efeso, nepʉ Esmirna, nepʉ Pergamo, nepʉ Tiatira, nepʉ Sardi, nepʉ Filadelfia, nepʉ Laodicea.

12 'Mɛfa dá mpʉnts'i pa dá handi to'o nú'ạ mi zocagui. Y nu ndá mpʉnts'i, dá handa yoto ya mfoxyo dega oro mi jani.

13 Y madetho de nú'ʉ yoto ya mfoxyo dá handa 'nara 'ñøhø mi 'bahni ngu nú'ạ bi 'ñe bi njạ'i. Mi he 'nara he xmá ma, y asta mi tsønga ja yá ua, ne mi ngʉt'a 'nara ngʉt'i dega oro, y asta mi tsønga ja rá tiñạ.

14 Ha nuyá stạ xi xmá nt'axi ngu ra t'axa xi'yo o ngu ra tsɛ. Nuyá da mi zø 'ñena ra tsibi.

15 Nuyá ua asta mri huɛxqui ngu 'nara hoga c'ast'a bøjạ rá thuhu ra bronse xa t'ɛnt'a ja ra tsibi ne xá coni. Nurá noya mri nt'øde nts'ɛdi 'ñena ri nhyahni ra nzøthe.

16 Ne mri hñạ ja rá 'yɛ ra 'ñɛi yoto ya tsø, y de ja rá ne mi pønga 'nara mahuai dega yo filo. Nurá hmi mi yot'i co rá nsunda sɛhɛ'ạ 'ñena mi zø ra hyadi con gatho rá ts'ɛdi.

17 Nu ndá handi'ạ, 'bestho ra ora'ạ dá tagui ja yá ua, ne dá hødu, y nu'ạ́ bi dʉngagui co rá 'yɛ ra 'ñɛi ne bi 'ñengagui:

—Oguí tsu, nuga go gueque rá mʉdigui ne asta rá gạts'i.

18 Nuga dí te. Dá tuhmạ, pe nubyá stá yopa nte pa nzạntho. Ne go drí manda nú'ʉ xa du ne dí hạ

ya nsoqui de habʉ jot'i'ʉ.
19 'Yofo gatho nú'a̱ xcá hyandi, ne nú'ʉ jabya, ne
nú'ʉ ma da nja 'mɛfa de guehya.
20 Nú'ʉ yoto ya tsø xcá hyandi ndí ha̱ ja ma 'ñɛi,
ne nú'ʉ yoto ya mfoxyo dega oro xcá hyandi, ma
ga xi'i te rí bøni'ʉ: nú'ʉ yoto ya tsø gue'ʉ yoto ya
ɛnxɛ de nú'ʉ yoto ya nija̱, ha nú'ʉ yoto ya mfoxyo
xcá hyandi go gue'ʉ nú'ʉ yoto ya nija̱.

2

Ya noya pa nú'ʉ yoto ya nija̱, y rá mʉdi Efeso

1 'Yopabi njaua nú'a̱ ra ɛnxɛ de ra nija̱ nuni
Efeso, ne 'ñembabi: "Nú'a̱ to'o ha̱ ja rá 'yɛ ra 'ñɛi
nú'ʉ yoto ya tsø, go gue'a̱ nú'a̱ to'o 'bʉ madetho
de nú'ʉ yoto ya mfoxyo dega oro, nu'á̱ bi ma̱nga
njaua:
2 Nuga dí pa̱di de gatho nú'a̱ guí øthʉ, xcá
mpɛfihʉ ndunthi, ne xi xcá tsɛthʉ gatho ya
ts'othogui, ne hinxcá ntsixhʉ ya ts'o'mʉi gá ja̱'i,
ne nú'ʉ to'o ena gue go gue'ʉ yá 'mɛhni Ajua̱ pe
hinga majua̱ni, xcá unga nguɛnda nú'a̱ te øt'e'ʉ
gue hinga majua̱ni yá 'mɛhni Ajua̱, ngue'a̱ gue'ʉ
'raya c'uamba ja̱'i.
3 Xcá sufrihʉ ne xcá tsɛthʉ ne xcá mpɛfihʉ ndun-
thi po rá ngueque ne hinxa zabi'ihʉ.
4 Pe stá unga nguɛnda gue hingrí ma̱caguihʉ ngu
gá ma̱caguihʉ rá mʉdi.
5 Hangue beñhʉ hangu rá ndunthi gá ma̱caguihʉ
rá mʉdi. Nubyá ñobrihʉ, ne pɛfihʉ ya hoga 'bɛfi ngu
rá mʉdi. Nu'bʉ hingui ne gui ñobrihʉ, 'bestho ma
ga mabʉ ne ga ha̱c'ahʉ ri mfoxyohʉ de habʉ ja'a̱,
nú'á̱ gue'a̱ ga ha̱c'ahʉ nú'a̱ ra 'bɛfi stá 'ra'ahʉ.

6 Xá hño gue xcá ʉtsahʉ yá ts'o'bɛfi ya nicolaita
ngue'ạ nequi drí ʉtsa'ʉ nehe.
7 Nu'ạ tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'ạ mạnga ra
Mạca Ndạhi pa zofo ya nijạ. Y nu'ạ tó'o da ntạte de
nú'ạ hingui ho, ga umba nsɛqui da zipabi rá fruta
nú'ạ ra 'bai gá za bí 'bai nuni mahets'i habʉ bí 'bʉ
Ajuạ. Nura 'bai gá za'ạ ri umba ra te pa nzạntho
nú'ạ to da zipa rá fruta."

Ya noya pa nú'ạ ra nijạ rá thuhu Esmirna

8 Nehe 'yopabi nú'ạ ra ɛnxɛ de ra nijạ Esmirna, y
xipabi njaua: "Nú'ạ to'o gue'ạ rá mʉdi ne asta rá
gạts'i, nú'ạ to'o bi du pe bi yopa nte, go gue'ạ bi
xicagui gue ga xi'ahʉ njaua:
9 Nuga dí pạdi ri 'bɛfihʉ ne hanja xa t'ʉtsa'ihʉ.
Gyá hyoyahʉ dega bojạ, pe gyá ricohʉ co Ajuạ.
Nú'ʉ ya jạ'i ri 'ñet'a xodyo, dí pạdi gue nu'ʉ́ xa
ñạma'ñʉ de gue'ahʉ, ngue'ạ gue'ʉ 'raya jạ'i de ra
Satá.
10 Oguí tsuhʉ de nú'ạ te ma gui thoguihʉ. Pạhʉ
gue ra ts'ondạhi ma da got'ahʉ fadi 'ra de gue'ahʉ
pa ja da hnecni ua xi ja ri jamfrihʉ. 'Rɛt'a ma pa
ma gui thoguihʉ nú'ʉ ya ts'othogui'ʉ. Pe dá zɛdi ri
jamfrihʉ asta ri duhʉ, y nuga ma ga 'ra'ahʉ ra te pa
nzạntho ngu 'nara corona dega thạhạ.
11 Nu'ạ tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'ạ mạnga ra
Mạca Ndạhi pa zofo ya nijạ. Y nu'ạ tó'o da ntạte de
nú'ạ hingui ho, hinda ma ja ra nidu habʉ bí ja rá
ñoho ra du."

Ya noya pa nú'ạ ra nijạ rá thuhu Pergamo

12 Nehe 'yopabi nú'ạ ra ɛnxɛ de ra nijạ nuni
Pergamo, 'yopabi njaua: "Nú'ạ to'o hạ ra mahuai
dega yo filo, nú'ạ́ gue'ạ xi'ahʉ njaua:

13 Nuga dí pa̱di ri 'bɛfihʉ ne dí pa̱di habʉ guí
'bʉhʉ. Guí 'bʉhʉ habʉ ri manda ra Satá, pe masque
ja guí 'bʉhʉni, nu'ahʉ́ xcá camfriguihʉ xi xá hño,
ne hinxcá cøngaguihʉ, nixi nu mi tho ra Antipa nú'a̱
bi damajua̱ni xá hño de gueque. Nu'á̱ bi tho nuni
habʉ guí 'bʉhʉ, habʉ ri manda ra Satá.
14 Pe nuga dí pa̱di gue 'bʉi 'ra de gue'ahʉ to'o
camfri nú'a̱ te mi udi ra Balaam, y nuga hindrí ho
njabʉ. Ra Balaam bi 'ñutua ra Balac hanja bi za bi
japa ya me Israel da 'yøt'a ya ts'oqui. Bi 'ñutuabi'ʉ
da zi nú'ʉ ya ngø t'umbi dega hña̱'ti nuya c'oi, nehe
bi 'ñutuabi da hñuxui nu'a̱raza ra 'bɛhña̱.
15 Ne 'bʉi 'ra de gue'ahʉ nú'ʉ to'o camfribi yá
nt'utuate ya nicolaita, nú'ʉ ya nt'utuate'ʉ gue'ʉ drí
ʉtsa nehe.
16 Hangue ñobrihʉ ne 'uegueh̶ʉ de gue'ʉ. Nu'bʉ
hina, 'bestho ma ga mabʉ pa nú'ʉ to'o øt'a njabʉ
ma ga castiga co nú'ʉ ya noya pønga de ja ma ne,
gue'a̱ ngu 'nara mahuai dega yo filo.
17 Nu'a̱ tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a̱ ma̱nga ra
Ma̱ca Nda̱hi pa zofo ya nija̱. Y nu'a̱ tó'o da nta̱te de
nú'a̱ hingui ho, ma ga umbi da zi nú'a̱ ra maná xa
t'a̱gui, ne ga umba 'nara zi t'axa do, y de ja nú'a̱ ra
t'axa do'a̱ xa t'ofo 'nara 'ra'yo thuhu, y hønsɛ nú'a̱
to'o ma da hña̱ni'a̱, go gue'a̱ ma da ba̱di te di bønga
nú'a̱ ra thuhu di huxni.”

Ya noya pa nú'a̱ ra nija̱ rá thuhu Tiatira

18 Nehe 'yopabi nura ɛnxɛ de ra nija̱ nuni Tiatira,
'yopabi njaua: “Rá T'ʉ Aju̱a̱ nú'a̱ to'o zø yá da ngu
'nara tsibi ne di huɛxca yá ua ngu 'nara bronse xá
coni, gue'a̱ ma̱ njaua:

19 Nuga dí pa̱di te gatho guí øt'ehʉ, ne tengu rá
nda̱ngui ri hma̱tehʉ ne ri jamfrihʉ, ne grí mfaxhʉ
'na ngu ma'na, ne hinxcá tsayahʉ guí øthʉ ya hoga
'bɛfi. Nehe dí pa̱di gue nú'a̱ ri 'bɛfihʉ ma'na xa
ndunthibya que rá mʉdi.

20 Pe dí pa̱di gue guí øt'ehʉ ma'ra ya t'øt'e nú'ʉ
hindrí ho. Guí hoptahʉ nú'a̱ ra 'bɛhña̱ rá thuhu ra
Jesabe da hyat'a nú'ʉ to pɛpcagui, ngue'a̱ nu'á̱ ena
gue go gue'a̱ 'nara 'mɛhni de Ajua̱, pe hinga ma-
jua̱ni, ngue'a̱ nu'á̱ 'nara hyate. Nu'á̱ utuabi nú'ʉ
to'o pɛpcagui gue da hñuxui nu'a̱raza ra 'bɛhña̱,
nehe utuabi da zi nú'ʉ ya ngø t'umbi dega hña̱'ti
nuya c'oi.

21 Nú'a̱ ra 'bɛhña̱'a̱ stá tsocuabi 'raya pa pa da
ñobri, pe hinxa ne xa ñobri de nú'a̱ ra ts'o'bɛfi pɛfi.

22 Pa̱hʉ gue nú'a̱ ra 'bɛhña̱'a̱ ma ga japi da 'mɛnga
ja ra mfidi co 'nara hñeni, pa da thogui ndunthi
ya ʉgui. Nehe ma ga japi da thogui ya ts'othogui
gatho nú'ʉ to'o xa hñuxui'a̱ 'bʉ hinda ñobri'ʉ nehe
de yá ts'o'bɛfi'ʉ.

23 Nura 'bɛhña̱'a̱ nehe ma ga japi da du yá ba̱tsi.
Y njabʉ da ba̱di gatho ya nija̱ gue go gueque
dí pa̱tuabi yá mfeni ne yá coraso gatho ya ja̱'i,
hangue ngu rá 'bɛfi cada 'nara ja̱'i, gue'a̱ ma da
njabʉ rá njut'i nehe.

24 Ha nu'ahʉ guí 'bʉhʉbʉ Tiatira ne hinxcá cam-
frihʉ nuya ya ts'ont'utuate hinga majua̱ni, y nixi
hinxcá ne xcá pa̱hʉ nú'a̱ ra nt'utuate'a̱, ngue'a̱
nú'ʉ to'o udi ma̱ñ'ʉ gue gue'a̱ rá nt'utuate ra Satá,
y ma̱ñ'ʉ gue xi xá hñei pa to da ba̱di, dí xi'ahʉ gue
oxqui øthʉ nú'ʉ ya ts'oqui stá xi'ahʉ; y hinte ma'na
drí 'bɛp'ahʉ.

25 Nu'ą̱ gui 'yøthʉ, siguihʉ co nú'ą̱ xcá camfrihʉ
asta hinga yopa pengui.
26 Y nu'ʉ tó'o da ntą̱te de nú'ą̱ hingui ho, ne da
'yøt'e nú'ą̱ ra 'bɛfi stá manda asta rá gą̱ts'i, nuga
ma ga umbabi ra ts'ɛdi pa da ndą̱ ja gatho ya hai
de ra ximhai,
27 njabʉ ngu xa 'raca ra ts'ɛdi ma Dada pa ga ndą̱.
Ne nu'ʉ́ ma da ndą̱ con gatho ra ts'ɛdi, ja ra uɛnda
di hą̱ 'nara ts'ʉt'o dega bøją̱ pa da huata ya hnini
de gatho ya hai de ra ximhai asta hinda gohi ngu
'raya dohmi xa dehmi.
28 Y nuga ga umbabi'ʉ nú'ą̱ ra hyats'i ngu rá
hyats'i ra haxatsø.
29 Nu'ą̱ tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'ą̱ mą̱nga ra
Mą̱ca Ndą̱hi pa zofo ya niją̱."

3

Ya noya pa nú'ą̱ ra niją̱ rá thuhu Sardi

1 Nehe 'yopabi nú'ą̱ ra ɛnxɛ de ra niją̱ nuni
Sardi, 'yopabi njaua: "Nú'ą̱ to'o pɛ'tsua nú'ʉ yoto
yá ndą̱hi Ajuą̱, ne nú'ʉ yoto ya tsø, mą̱nga njaua:
Nuga dí pą̱di ri 'bɛfihʉ, ri hnequi gue guí tehʉ, pe
xcá tuhʉ de ja ra ts'oqui.
2 Nuhuhʉ pa gui nsuhʉ, ne 'uehʉ de ja ra ts'oqui,
ne ma'na dá nja ri jamfrihʉ nú'ą̱ ya mi ja pa xcá
'bɛhmą̱hʉ, ngue'ą̱ stá pą̱di gue hingui ho ri 'bɛfihʉ
ja rá thandi ma Dada.
3 Hangue beñhʉ de nú'ą̱ xcá hą̱ñhʉ. Camfrihʉ'ą̱
xá hño, ne ñobrihʉ. Nu'bʉ hingui nsuhʉ, xcrí
dą̱mfrihʉ ga tsømbʉ ngu ra ora tsønga 'nara be.
4 Pe 'bʉi 'ra de gue'ahʉ núbʉ Sardi nú'ʉ to'o
hinxa hopi da ts'oca yá jamfri co nú'ʉ ya ts'o'bɛfi

guí øthʉ, nú'ʉ́ gue'ʉ xa su yá t'axa he nú'ʉ he pa hinxa nts'oni. Go gue'ʉ ma ga 'ño'be ne ga nhyehe mahyɛgui dega t'axa he ngue'ạ dí 'ñepi da hñe njabʉ'ʉ.

5 Y nu'ʉ tó'o da ntạte de nú'ạ hingui ho, ma da hñe dega t'axi, y hinga ma ga hạcuabi yá thuhu de ja ra libro habʉ huxa yá thuhu nú'ʉ to ma da mɛ'tsa ra te pa nzạntho, nehe ga xipa ma Dada ne yá ɛnxɛ'ạ gue dí pạdi'ʉ.

6 Nu'ạ tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'ạ mạnga ra Mạca Ndạhi pa zofo ya nijạ.”

Ya noya pa nú'ạ ra nijạ rá thuhu Filadelfia

7 Nehe 'yopabi nú'ạ ra ɛnxɛ de ra nijạ Filadelfia, 'yopabi njaua: “Nú'ạ to'o gue'ạ Ajuạ xá nsunda ne hønsɛ go gue'ạ øt'a gatho nú'ạ majuạni, nú'ạ to'o gue'ạ ngu rá mpøte ndu ra Davi pa da ndạ, go gue'ạ hạ ra nsoqui, hangue gatho nú'ạ ra gosthi da xoqui'ạ, hinda za to da got'i, y gatho nú'ạ ra gosthi da got'i, hinda za to da xoqui, nu'ạ́ ena njaua:

8 Nuga dí pạdi ri 'bɛfihʉ, ne stá xoc'ahʉ 'nara gosthi pa gui zofohʉ ma'ra, y hinda za to da got'i. Ngue'ạ masque hinguí pɛ'tshʉ ndunthi ra ts'ɛdi, pe xcá 'yøthʉ nú'ạ mạnga ma noya, ne hinxcá ntsuhʉ xcá mạñhʉ de gueque.

9 'Bʉi 'ra ena gue ya xodyo, pe hinga majuạni, nu'ʉ́ hate, ngue'ạ nu'ʉ́ go gue'ʉ yá jạ'i ra Satá. Pạhʉ gue nuga ma ga hạcuabi'ʉ yá nt'ets'i pa da ndandiñạhmu ja ri uahʉ, pa da bạdi'ʉ gue drí mạ'ahʉ.

10 Ngue'ạ nu'ahʉ́ xcá tsɛthʉ gatho nú'ạ te xcá thohʉ ngu nú'ạ dá xi'ahʉ, hangue nuga ma ga su'ahʉ pa hingui thohʉ nuya ts'othogui ma da

nja maxøgue ja ra ximhai. Ma da 'ñehe nú'ʉ ya ts'othogui'ʉ pa dra tsapi gatho ya ja̱'i 'bʉ ja ra ximhai, pa ja da hnecni to'o nú'ʉ ma da zɛti, to'o hina.

11 Beñhʉ gue nuga ma ga ehe 'bestho. Siguihʉ gui camfriguihʉ xá hño, pa ni 'na hinda za to da hña̱n'a ri tha̱ha̱hʉ.

12 Y nu'ʉ tó'o da nta̱te de nú'a̱ hingui ho, ga japi da nja ngu 'nara 'røts'e de ja ra ma̱ca luga habʉ 'bʉ ma Dada, y hinhya'mʉ da bøni de guehni. Nehe ga opabi rá thuhu Aju̱a̱ ma Dada ja gue'ʉ, ne rá thuhu de rá hnini'a̱. Nura hnini'a̱ go gue'a̱ ra 'ra'yo hnini de Jerusale nú'a̱ dua ca̱i de mahets'i po rá ts'ɛdi'a̱. Nehe ja ga ofo ma 'ra'yo thuhu ja nuto xa nta̱te, ngue'a̱ go dua mɛti'ʉ.

13 Nu'a̱ tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'a̱ ma̱nga ra Ma̱ca Nda̱hi pa zofo ya nija̱."

Ya noya pa nú'a̱ ra nija̱ rá thuhu Laodicea

14 Nehe 'yopabi nú'a̱ ra ɛnxɛ de ra nija̱ Laodicea, 'yopabi njaua: "Go gueque dí ma̱nga nú'a̱ maju̱ani y nixi drí mpadi, go gueque rá mʉdigui de gatho nú'a̱ bi hyoca Aju̱a̱ ma Dada, dí xi'ahʉ njaua:

15 Nuga dí pa̱di ri 'bɛfihʉ gue hingrí ʉtsaguihʉ y nixi grí ma̱caguihʉ. ¡Dí ne gue strá tsɛ'ahʉ o strá pa'ahʉ!

16 Ngue'a̱ guí njahʉ ngu ra dehe nú'a̱ hinxá pa nixi xá tsɛ pe xá ndumapa, hangue dá gohi njabʉ.

17 Ngue'a̱ nu'ahʉ́ guí eñhʉ gue gyá ricohʉ, ja ri boja̱hʉ, ne hinte ø't'ahʉ ra 'bɛdi. Pe huecate'ihʉ ngue'a̱ hinte guí pɛ'tshʉ, gyá hyoyahʉ, hinguí pa̱hʉ gue de ja rá thandi Aju̱a̱ ngu gyá godahʉ ne gyá c'axfanihʉ.

18 Hangue dí xi'ahʉ tamgahʉ ra oro nú'ạ xa
'ranga ja ra tsibi, pa njabʉ gui nricohʉ. Tamgahʉ
ya he dega t'axi pa gui hñehʉ ne hingui ntsahʉ
ngue'ạ gyá c'axfanihʉ. Nehe tamgahʉ ra 'ñethi pa
gui coxa ja ri dahʉ pa njabʉ gui hyanthʉ.
19 Nuga dí tsʉi ne dí japi da tho ya ʉgui gatho nú'ʉ
to drí mạdi. Hangue beñhʉ hanja gui 'yøthʉ ra hño,
ne ñobrihʉ.
20 Nehe pạhʉ gue nuga dí 'ba ja ra gosthi dí zote.
Nu'ạ tó'o da 'yøtca ma noya ne da xoga ra gosthi,
nuga ga cʉt'i ne ga nt'oxi con gue'ạ, ha nu'ạ́ con
gueque.
21 Nu'ạ tó'o da ntạte de nú'ạ hingui ho, ga umba
nsɛqui da hñudi con gueque habʉ gra hudi, njabʉ
ngu stá ntạte nehe, ne dí hu'be ma Dada habʉ bí
hudi.
22 Nu'ạ tó'o ne da 'yøde, dá 'yøde nú'ạ mạnga ra
Mạca Ndạhi pa zofo ya nijạ."

4

Gatho nú'ʉ to'o bí 'bʉ mahets'i ri xøcambeni Ajuạ

1 'Mɛfa de dá handa nú'ʉ ya t'øt'e, dá handi nuni
mahets'i 'nara gosthi mi xogui. Ne dá yopa øde
nú'ạ ra noya xqui zocagui desde rá mʉdi, y nu mi
ñạ bi nt'øde ngu mrá nzʉni 'nara trompeta, y bi
'ñengagui:
—Bá øts'e grí 'ñecua pa ga u't'a'i núyʉ te ma da
nja 'mɛfa.
2 Y 'bestho nura ora'ạ ra Mạca Ndạhi bi 'ñutqui
dega thedi 'na mi hudi ja 'nara hudi nuni mahets'i,
3 y nú'ạ to mi huhni mri hnequi ngu 'nara t'axa
do nú'ạ t'embi ra jaspe, nehe mri hnequi ngu 'nara
thɛnga do rá thuhu ra cornalina, xi mi huɛxqui

nts'εdi. Y de ja rá nthets'i nú'ạ ra hudi'ạ mi 'bahni
'nara 'bεjri asta mi huεxqui, ne mi hnequi ngu
'ñena 'nara c'angdo rá thuhu esmeralda.
4 Nuni thoho ja rá nthets'i nú'ạ ra hudi dá handi
mi jani má 'natemagoho ya hudi, y de ja nuya
hudi'ʉ dá handi mi huhni 'natemagoho ya ndạ mri
hñe dega t'axi ne mi hu'tsa yá corona dega oro.
5 Y nú'ạ ra hudi mi ja madetho, ja mi pønini ya
huεi, ne ja mri nt'ødeni ya ñʉni ne ya ngani. Nehe
mi zøni yoto ya ñot'i dega tsibi, gue'ʉ yoto yá ndạhi
Ajuạ. Nuya ñot'i'ʉ mi nhyandui nú'ạ ra hudi mi ja
madetho.
6 Nura hudi'ạ mri nhyandui nehe ngu 'nara
ndehe dega xito mi hnequitho nú'ạ te mi ja mbo.
Nehe guetbʉ de nura hudi'ạ ne ja rá nthets'i mi
'bahni goho ya dạ'εnxε xi mi pε'tsa ndunthi yá da
ja yá hmi ne de rí møte.
7 Nu'ạ rá mʉdi ra dạ'εnxε mri hnequi ngu 'ñena
'nara zate. Nu'ạ rá ñoho ra dạ'εnxε mri hnequi ngu
'nara ndạmfri. Nu'ạ rá hñu ra dạ'εnxε mri hnequi
rá hmi ngu rá hmi 'nara jạ'i. Ha nu'ạ rá ngoho ra
dạ'εnxε mi ngu 'nara nxʉni ri nhyats'i.
8 Y gatho nú'ʉ goho ya dạ'εnxε, mi pε'tsa 'rato
yá hua cada 'na de gue'ʉ, y de mbo yá hua ne de
møte mi pε'tsa ndunthi yá da. Y ma pa ra xuui himi
tsaya mi ena'ʉ:
Xá nsunda'i, ma mạca Ajuạ'ihe ne ma Hmu'ihe,
nu'i guí pε'tsa gatho ra ts'εdi,
nu'i go gue'e guí 'bʉi, ne nzạntho xcá 'bʉi, ne ma
gui 'bʉi pa nzạntho.
9 Y nú'ʉ ya dạ'εnxε'ʉ ngu da nsunda ne da
'ñe'tsua rá nsu ne da umba njamạdi nú'ạ to'o mi
hudi ja rá hudi, nú'ạ to'o 'bʉi pa nzạntho,

10 nehe nú'ʉ 'natemagoho ya ndạ̱ mi huhni mi
ndandiñạ̱hmu'ʉ ne mri xøcambeni nú'ạ̱ mi hudi
ja nú'ạ̱ ra hudi mi ja madetho, nú'ạ̱ to'o 'bʉi pa
nzạ̱ntho, ne mi hạ̱ca yá corona ne mi huxa ja rá
ua nú'ạ̱ to mi hudi ja nura hudi'ạ̱, ne mi ena'ʉ:
11 Ma Hmu'ihe ne ma Ajuạ̱'ihe,
rí 'ñepi dra nsunda'i, ne da t'e'ts'a ri nsu, ne da hmạ̱
gue go grá ndạ̱,
ngue'ạ̱ go gue'e gá hoca gatho nú'ạ̱ te ja,
y po ri paha bi njabʉ.

5

Ra 'bants'a hɛ'mi, ne ra T'ʉca Dɛti nú'ạ̱ rá T'ʉ Ajuạ̱

1 Nepʉ dá handa 'nara 'bants'a hɛ'mi mi hạ̱ ja rá
'yɛ ra 'ñɛi nú'ạ̱ to hudi ja rá hudi, ne xqui t'ofo de
mbo ne de møte, ne xqui seyo co yoto ya seyo.
2 De guehni dá handa 'nara ɛnxɛ xi mi ja rá ts'ɛdi
ne mi ñạ̱ nts'ɛdi mi ena:
—¿Ha gue di 'bʉi to'o di pɛ'tsa ra nsɛqui da xø'tsa
ya seyo ne da tʉnts'a ra 'bants'a hɛ'mi?
3 Pe mi jo'o ni 'na de gue nú'ʉ bí 'bʉ mahets'i nixi
de nú'ʉ mi 'bʉcua ja ra ximhai, nixi de nú'ʉ xa du,
himbi za to bi tʉnts'a nú'ạ̱ ra 'bants'a hɛ'mi, nixi
himbi za to bi hyandi'ạ̱.
4 Nuga xi dá nzoni ngue'ạ̱ himbi ts'ʉdi ni 'na nú'ạ̱
to'o mri 'ñepi da tʉnts'a nú'ạ̱ ra 'bants'a hɛ'mi'ạ̱ pa
da hñe'ti y nixi pa da hyandi.
5 Nepʉ 'na de nú'ʉ ya ndạ̱ bi 'ñengagui:
—Oguí zoni, 'bʉi 'na xi ja rá ts'ɛdi ngu 'nara zate,
nú'ạ́ xqui 'ñehe de yá jạ̱'i ra Judá ne de ra ndạ̱
Davi. Nú'ạ́ hạ̱, go gue'ạ̱ xa ntạ̱te, hangue nú'ạ́ go
dí 'ñepabi da xø'tsa nú'ʉ yoto ya seyo pa da za da
tʉnts'a nú'ạ̱ ra 'bants'a hɛ'mi.

6 Nepʉ de guehni dá handi madetho de nú'ạ ra
hudi 'nara T'ʉca Dɛti nú'ạ rá T'ʉ Ajuạ, mi hnequi
ngu xqui tho, mi 'bahni madetho de nú'ʉ goho ya
dạ'ɛnxɛ ne de nú'ʉ ya ndạ. Y nú'ạ ra T'ʉca Dɛti'ạ mi
pɛ'tsa yoto yá ndạni ne yoto yá da. Y nú'ʉ yoto yá
da mi pɛ'tsi, gue'ʉ nú'ʉ yoto yá ndạhi Ajuạ nú'ʉ xa
mɛhni ja gatho rá ngʉni ra ximhai.
7 Nú'ạ ra T'ʉca Dɛti'ạ bi joni pa bi hñạnga nú'ạ
ra 'bants'a hɛ'mi mi hạ ja rá 'yɛ ra 'ñɛi nú'ạ to'o mi
hudi ja rá hudi.
8 Y nu mi hñạnga nú'ạ ra hɛ'mi'ạ, nú'ʉ goho
ya dạ'ɛnxɛ ne nú'ʉ 'natemagoho ya ndạ, bi
ndandiñạhmu'ʉ ja rá thandi ra T'ʉca Dɛti. Gatho
nú'ʉ ya ndạ mi hạ ya arpa ne ya njʉspi dega oro mi
ñuts'i co ra t'uts'i; nura t'uts'i'ạ gue'ạ yá søcambeni
ya gamfri.
9 Nehe mi tuti'ʉ 'nara 'ra'yo thuhu mi ena:
Nu'i go dí 'ñep'a'i gui hñạnga ra 'bants'a hɛ'mi, ne
gui xø'tsa nú'ʉ yoto ya seyo pɛ'tsi,
ngue'ạ nu'i go bi tho'a'i ne xcá tangaguihe co
ri mạca ji, pa njabʉ bi za gue Ajuạ bi
'øtc'aguihe yá mɛtiguihe'ạ
núje stí 'ñehehe de gatho ya 'mʉi gá jạ'i, ne de gatho
ya hñạqui, ne de gatho ya hnini, ne de gatho
ya hai de maxøgue ra ximhai.
10 Ne xcá hñuxcahe dega ndạ ne dega macjạ de ja rá
'bɛfi Ajuạ,
nehe ma ga ndạhe ja ra ximhai.
11 Nepʉ dá øde 'ra mi ñạ, y de guehni dá handa
ya 'motho ya ɛnxɛ, ya 'mo dega 'motho, ne xqui
got'atho de habʉ mi hudi Ajuạ, ne habʉ mi 'bʉ nú'ʉ
goho ya dạ'ɛnxɛ ne nú'ʉ ya ndạ,

12 ne mi ña'ʉ nts'ɛdi, ne mi ena:
Ra T'ʉca Dɛti nú'a̱ bi tho,
dí 'ñepi da nda̱, ne dí 'ñepi da hña̱ni gatho ya hño,
ne ra mfa̱di, ne ra ts'ʉtbi,
ne dí 'ñepi'a̱ dra t'e'tsua rá nsu, ne dra nsunda, ne dra søcambeni.
13 Nehe dá øde bi ña̱ gatho nú'ʉ to bí 'bʉ mahets'i
ne ja ra ximhai, ne de nja'ti ra ximhai, ne de ja ra ndehe, ne de mbo ra ndehe, gatho mi ena'ʉ:
Drá søcambeni Ajua̱ nú'a̱ to'o hudi ja rá hudi, nehe drá søcambeni ra T'ʉca Dɛti.
Drá t'e'tsua rá nsu, ne drá nsunda, ne dá hma̱ gue pɛ'tsa ra ts'ɛdi
pa nza̱ntho ne pa nza̱ntho.
14 Nepʉ nú'ʉ goho ya da̱'ɛnxɛ mi ena:
—¡Njabʉ gue'a̱!
Y nú'ʉ 'natemagoho ya nda̱ bi ndandiña̱hmu ne bi xøcambeni'ʉ nú'a̱ to'o 'bʉi pa nza̱ntho.

6

Nú'ʉ yoto ya seyo

1 'Mɛfa dá handa ra T'ʉca Dɛti ora mi xø'tsa 'na de nú'ʉ ya seyo, ne dá øde 'na de nú'ʉ goho ya da̱'ɛnxɛ bi ña̱ nts'ɛdi ngu 'nara ngani, ne bi 'ñengagui:
—¡Bá ehe pa gui hyandi!
2 Nepʉ de guehni dá handa 'nara tøgue mri tøgue 'nara t'axfani, y mi ha̱ 'nara flecha pa ra tuhni, ne bi t'umbabi 'nara corona. Y nu'á̱ bi ma ja ra tuhni, y nza̱ntho bi nta̱te.
3 Nu mi xø'tsa rá ñoho ra seyo nú'a̱ ra T'ʉca Dɛti, dá øde rá ñoho ra da̱'ɛnxɛ bi 'ñengagui:
—¡Bá ehe pa gui hyandi!

4 Ne de guehni bi bøni 'nara tøgue mri tøgue 'nara thɛnga fani, ne bi t'umba ra ts'ɛdi pa da japi da nja
ya tuhni ja ra ximhai, ne da japi da nhyosɛ ya ja̱'i,
ne bi t'umba 'nara da̱nga huai.
5 Nu mi xø'tsa rá hñu ra seyo ra T'ʉca Dɛti, dá øde
rá hñu ra da̱'ɛnxɛ bi 'ñengagui:
—¡Bá ehe pa gui hyandi!
De guehni dá handa 'nara tøgue mri tøgue 'nara
'bofri, ne mi ha̱ 'nara mbɛxo.
6 Ne dá øde 'nara noya madetho de habʉ mi 'ba
nú'ʉ goho ya da̱'ɛnxɛ, mi ena:
—'Na huada ra trigo o hñu huada ra cebada da
'ba pa rá tha̱ha̱ 'nara mɛmapa. Pe oguí huata ya
'bai gá olivo nixi ya ua̱'obxi.
7 Nu mi xø'tsa rá ngoho ra seyo nú'a̱ ra T'ʉca Dɛti,
dá øtuabi rá noya rá ngoho ra da̱'ɛnxɛ, bi 'ñengagui:
—¡Bá ehe pa gui hyandi!
8 Nepʉ de guehni dá handa 'nara tøgue rá thuhu
ra Du mri tøgue 'nara c'ast'a fani, ne mri 'bɛfa 'na
nú'a̱ xqui 'ñehe de habʉ 'bʉi nú'ʉ xa du. Bi t'umba
ra ts'ɛdi pa da hyo 'na de goho parte ya ja̱'i nú'ʉ 'bʉ
ja ra ximhai, pa da hyo dega huai, ne dega thuhu,
ne dega ts'ohñeni, ne co ya mba̱nga zu'ue 'yo ja ra
ximhai.
9 Nu mi xø'tsa rá ncʉt'a ra seyo nú'a̱ ra T'ʉca Dɛti,
de nja'ti ra ata dá handa nú'ʉ ya ja̱'i xqui tho po rá
noya Aju̱a̱ ngue'a̱ mi damaju̱a̱ni'ʉ de yá jamfri.
10 Y mi ña̱ nts'ɛdi ne mi ena:
—Nu'i Aju̱a̱ ma Hmu'ihe, xá nsunda'i ne guí øt'a
gatho nú'a̱ guí ma̱, ¿asta ha'mʉ ma gui hña̱'mba
nguɛnda ya meximhai ne gui co'tsuabi de nú'a̱ xa
'øtcahe gue bi hyogaguihe?

11 Nepʉ nu'ʉ́ bi t'umbabi ya t'axa he, ne bi t'embabi gue da dø'mahmạ asta hinda zʉdi ra 'bede de nú'ʉ ya cu xqui mpɛhui mahyɛgui, ngue'ạ ri 'bɛtho da tho ma'ra ngu xqui tho'ʉ.

12 'Mɛfa dá handi nu mi xø'tsa rá 'rato ra seyo nú'ạ ra T'ʉca Dɛti, ne bi nja 'nara dạnga mbimhai, ne bi 'mɛxuui nura hyadi ngu 'nara 'bohe dega behe, ne bi thɛnga ra zạnạ ngu ra ji.

13 Nuya tsø bi dagui ngu ora ta yá fruta 'nara 'bai gá igo nú'ʉ hingui tạ, sta nja ra bʉnthi.

14 Ha nu mahets'i bi 'ñotho, ngue'ạ bi mpants'i ngu 'nara 'bants'a hɛ'mi, ne gatho ya t'øhø ne ya t'ʉca hai o madetho ja ya ndehe bi 'mɛdi de habʉ mi ja.

15 Y nú'ʉ mi 'bʉi dega ndạ ja ra ximhai, ne nú'ʉ mi pɛ'tsa ndunthi ra nsu, ne ya rico, ne nuya ndạ gá soldado, ne nú'ʉ to mi ja yá ts'ɛdi, bi ma'ʉ bá 'ñạgui ja ya ma'ye. Nehe ya 'bɛgo ne nú'ʉ himyá 'bɛgo, gatho'ʉ bi ma bá 'ñạgui.

16 Gatho nú'ʉ́ mi emba ya t'øhø ne ya do:

—Yøt'ehʉ gui cobgahe pa ga 'ñạguihe de rá thandi Ajuạ nú'ạ to hudi ja rá hudi, ne de rá cuɛ ra T'ʉca Dɛti pa hinte da 'yøtcahe.

17 Ngue'ạ ya bi zø ra pa da hneca rá cuɛ Ajuạ, ne jo'o to'o da za da zɛti.

7

Bri seyo 'raya jạ'i de ya me Israel

1 'Mɛfa de gue'ạ dá handa goho ya ɛnxɛ mi 'bai 'na cada rá ñạni ra ximhai pa mi tsạmi nú'ʉ goho ya ndạhi pa hinda mbʉ ja ra hai nixi ja ra ndehe y nixi da hmạna ni 'nara 'bai gá za.

2 Nehe dá handa ma'na ra ɛnxɛ xqui 'ñe de
bøxhyadi, ne mi hạmpa rá seyo Ajuạ nú'ạ te, ne bi
'ñembabi nts'ɛdi nú'ʉ goho ya ɛnxɛ to xqui t'umba
ra ts'ɛdi pa da japi da nja ya ts'othogui ja ra hai ne
ja ra ndehe, ne bi 'ñembabi'ạ:
3 —Ote xqui ø'tuahmạ ra hai ne ra ndehe nixi ya
'bai gá za ngue'ạ ri 'bɛdi ga seyohe nú'ʉ to pɛpabi
ma Ajuạhʉ.
4 Ne bi sicagui hangu yá ndunthi nú'ʉ xcrí seyo,
mi tsøxa 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo de gatho
nú'ʉ ya jạ'i xqui 'ñehe de ya jạ'i de Israel.
5 De nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i ra Judá, mi tsøxa
'rɛt'amayoho 'mo nú'ʉ xcrí seyo, y de nú'ʉ xqui
'ñehe de yá jạ'i ra Rubé, mi tsøxa 'rɛt'amayoho 'mo,
y de nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i ra Gad, mi tsøxa
'rɛt'amayoho 'mo,
6 y de nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i ra Aser, mi tsøxa
'rɛt'amayoho 'mo, y de nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i ra
Neftalí, mi tsøxa 'rɛt'amayoho 'mo, y de nú'ʉ xqui
'ñehe de yá jạ'i ra Manase, mi tsøxa 'rɛt'amayoho
'mo,
7 y de nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i ra Simiu, mi tsøxa
'rɛt'amayoho 'mo, y de nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i
ra Leví, mi tsøxa 'rɛt'amayoho 'mo, y de nú'ʉ xqui
'ñehe de yá jạ'i ra Isacar, mi tsøxa 'rɛt'amayoho
'mo,
8 y de nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i ra Sabuló, mi
tsøxa 'rɛt'amayoho 'mo, y de nú'ʉ xqui 'ñehe de
yá jạ'i ra Jose, mi tsøxa 'rɛt'amayoho 'mo, y de
nú'ʉ xqui 'ñehe de yá jạ'i ra Benjami, mi tsøxa
'rɛt'amayoho 'mo.

Ra apostol Xuua bi hyanda 'nara hmunts'a jạ'i

xqui hñe dega t'axi

9 'Mɛfa de guehna dá handa 'nara dạnga
hmunts'a jạ'i nixi himi tsa to da mede. Nuya
jạ'i'ʉ xqui 'ñehe de gatho ya hnini, ne de gatho ya
hai, ne de gatho ya hñạqui, ne de gatho ya 'mʉi gá
jạ'i. Mi 'bai'ʉ ja rá thandi Ajuạ habʉ mi hudi'ạ ne
ja rá thandi ra T'ʉca Dɛti, mi hñe'ʉ dega t'axi, ne
mi hạ ya dɛnthi.
10 Ne mi ñạ nts'ɛdi, mi ena'ʉ:
Ajuạ ma Dadahʉ nú'ạ to'o hudi ja rá hudi,
ne ra T'ʉca Dɛti,
go guesɛ'ʉ bi za bi pøhø ya jạ'i.
11 Nehe gatho nú'ʉ ya ɛnxɛ mi 'bai ja rá nthets'i
ra hudi ne habʉ 'bʉ nú'ʉ ya ndạ ne nú'ʉ goho ya
dạ'ɛnxɛ, bi ndandiñạhmu asta bi mɛgui yá hmi
manjuạntho ja ra hudi ne mi xøcambeni Ajuạ,
12 ne mi eñ'ʉ:
¡Njabʉ gue'ạ! Drá søcambeni Ajuạ ma Dadahʉ, ne
drá nsunda, ngue'ạ go gue'ạ ja rá mfạdi.
Nehe dá t'umba ra jamạdi ne dá t'e'tsua rá nsu,
ngue'ạ nu'ạ́ ja rá ts'ɛdi, ne go gue'ạ ra ndạ.
Dá njabʉ pa nzạntho ne pa nzạntho. Njabʉ gue'ạ.
13 Nepʉ 'na de nú'ʉ ya ndạ bi 'yangagui ne bi
'ñengui:
—Xi núyʉ 'bahni ri hñe dega t'axi, ¿to'oyʉ ne
habʉ xqui 'ñeheyʉ?
14 Nuga dá thạdi ne dá embabi:
—Nuga hindí pạdi, nu'i go guí pạdi.
Nu'bʉ́ nu'ạ́ bi 'ñengagui:
—Nuyʉ go guehyʉ xqui 'ñehe de nuni habʉ mbi
ja ya ts'othogui ne xuá t'axca yá he co rá ji ra T'ʉca
Dɛti.

15 Hangue nubyá nuyɥ 'bai ja rá thandi Ajuạ habɥ hudi'ạ, ne pɛpabi ma pa ra xuui nuua ja ra mạca luga habɥ 'bɥ'ạ. Y nu Ajuạ hudi ja rá hudi 'bɥi con guehyɥ ne ri suyɥ.
16 Y ya hinhya'mɥ ma da zɥ ra thuhuyɥ ngu nú'bɥ mbá 'bɥ ja ra ximhai, nixi ra nduthe, nixi ra pahyadi, nixi ma'ra ya ts'othogui.
17 Ngue'ạ nuni ra T'ɥca Dɛti 'bai habɥ hudi Ajuạ, go guehni ra ma'yo pa da suyɥ ne da 'ñutuabiyɥ habɥ ja ya pøthe de ra dehe dega te. Y nu Ajuạ ma da hñu'mba yá mɥi ne da ducuabi yá guida de ja yá da.

8

Ra apostol Xuua bi hyanda rá yoto ra seyo ne 'nara njɥspi dega oro

1 Nepɥ de bi xø'tsa nú'ạ rá yoto ra seyo ra T'ɥca Dɛti, bi nja ra hmetho y 'besthó hinte bi nt'øde, ngu made ra ora himbi nt'øde ni 'nara noya nuni mahets'i.
2 Nepɥ dá handa yoto ya ɛnxɛ mi 'bai ja rá thandi Ajuạ, ne bi t'umba 'ra 'nara trompeta.
3 Nepɥ bi zøhø ma'na ra ɛnxɛ mi hạ 'nara njɥspi dega oro, ne bi 'mai ja ra ata. Nura ɛnxɛ'ạ bi t'umba ndunthi ra t'uts'i pa bi umbabi Ajuạ mahyɛgui co yá søcambeni ya gamfri ja ra ata dega oro mri nhyandui nú'ạ ra hudi habɥ mi hudi Ajuạ.
4 Y de ja rá 'yɛ ra ɛnxɛ bi bøxa ja rá thandi Ajuạ nurá 'bifi ra t'uts'i mahyɛgui co yá søcambeni nuya gamfri.
5 Y nura ɛnxɛ'ạ bi gɥ ra njɥspi, ne bi hñạca ts'ɥ ra tsibi nú'ạ mi zø ja ra ata pa bi ñu'tsa rá njɥspi,

nepʉ bi føte pa ja ra ximhai. Y nu mi 'yøt'a njabʉ'a̱, bi nja ya ngani ne ya huɛi ne ra mbimhai asta mi ñʉni.

Ya trompeta

6 Nepʉ nú'ʉ yoto ya ɛnxɛ mi ha̱ ya trompeta bi nhyoqui'ʉ pa da mist'i'ʉ.
7 Y nu mi mist'a rá trompeta nú'a̱ ra mʉdi ɛnxɛ, bi dagui pa ja ra ximhai ya ndo co ra tsibi mi ntha̱nts'i co ra ji. Y nu mi njabʉ bi za̱t'a 'na de hñu parte ra hai, ne bi za̱t'a 'na de hñu parte ya za, ne gatho ya nda̱po nú'ʉ xmá nc'ami bi za̱t'i.
8 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ñoho ra ɛnxɛ, 'bestho bi zo ja ra ndehe 'na ngu ra da̱nga t'øhø mi zø, ne bi nji 'na de hñu parte ra ndehe.
9 Ne bi du 'na de hñu parte ya zu'ue nú'ʉ mi 'bʉ mbo ra ndehe, ne bi yʉi 'na de hñu parte ya motsa.
10 Nu mi mist'a rá trompeta nurá hñu ra ɛnxɛ, 'bestho bi dagui de mahets'i 'nara da̱nga tsø ja 'na de hñu parte ya da̱the ne ya pøthe. Nura tsø'a̱ mri yot'i ne mi zø,
11 y mrá thuhu ra Ajenjo. Ne bi mpʉnga ajenjo 'na de hñu parte ya dehe, y co rá nju nura ajenjo'a̱ bi ju'tsa ya dehe, ne bi du ndunthi ya ja̱'i co rá nju nura dehe.
12 Nu mi mist'a rá trompeta nurá ngoho ra ɛnxɛ, 'bestho bi 'mɛxuui 'na de hñu parte ra hyadi ne ra za̱na̱ ne ya tsø. 'Na de hñu parte ra pa bi 'ñotho ra ñot'i de ra hyadi, ne 'na de hñu parte ra xuui bi 'ñotho ra ñot'i de ra za̱na̱ nixi de ya tsø.
13 Nepʉ dá handa 'nara nxʉni mri nhyats'i madetho de mahets'i, ne dá øde mi ña̱ nts'ɛdi ne mi ena:

—¡Huecate nú'ʉ to 'bʉi ja ra ximhai, ngue'ạ ri 'bɛtho da mist'a yá trompeta má hñu ya ɛnxɛ!

9

1 Y nu mi mist'a rá trompeta nurá ncʉt'a ra ɛnxɛ, dá handa 'nara tsø xqui dagui de mahets'i pa ja ra ximhai, y nura tsø'ạ bi t'umbabi ra nsoqui pa bi xoqui ne bi xo'tsua rá ne nú'ạ ra o'tsi otho habʉ bí c'a.

2 Y nu mi xo'tsa nú'ạ ra o'tsi'ạ, bi bøts'e de guehni 'nara 'bifi ngu rá 'bifi 'nara dạnga ut'i, ne bi juta ra hyadi asta bi 'mɛxuui co nú'ạ ra 'bifi mi 'yo ja ra ndạhi.

3 Y ja ra 'bifi ja mbra ehni 'raya nc'oto, nepʉ bi nxani'ʉ ja ra ximhai ne bi t'umba ra ts'ɛdi ngu yá ts'ɛdi ya penzʉ pa da ntsate.

4 Nuya nc'oto'ʉ bi sipi gue hinda zi ni 'nara c'ama ndạpo, nixi ya za. Nu'ʉ́ bi sipi gue da za hønsɛ nú'ʉ ya jạ'i hingui pɛ'tsua rá seyo Ajuạ ja yá de.

5 Bi t'umba nsɛqui da 'yøt'a njabʉ hønsɛ pa da japi da sufri ya jạ'i cʉt'a zạnạ, pe hingue pa da hyo. Y nuyá 'ñʉ yá ne nú'ʉ ya nc'oto ngu rá 'ñʉ rá ne 'nara ts'o penzʉ ora tsa 'nara jạ'i.

6 Nuya pa'ʉ ya jạ'i da nehmạ da du, pe ma da 'ñotho ra du pa gue'ʉ.

7 Nú'ʉ ya nc'oto'ʉ mi hnequi ngu 'raya fani xa hñoqui pa ra tuhni, y mi hu'tsa ja yá ñạxu'ʉ ngu 'nara corona dega oro, y nuyá hmi mi ngu yá hmi ya jạ'i.

8 Ne xi xmá ma yá stạ ngu yá stạ ya 'bɛhñạ, y nuyá ts'i mi ngu yá ts'i ya zate.

9 Y de ja yá ndo'yo mi pɛ'tsa 'nara nthaqui ngu
dega bøjạ, ne nuyá mbʉni de yá hua mi ngu rá
mbʉni ya carro nú'ʉ ri gʉt'a ya fani 'yo ja ra tuhni.
10 Y yá cola mi nja ngu yá cola ya penzʉ co ya
'bite, y nuyá 'bite mi pɛ'tsa ra ts'ɛdi pa da japi da
sufri ya meximhai cʉt'a zạnạ.
11 Y nú'ạ ra ts'o'ɛnxɛ 'bʉ ja ra o'tsi nú'ạ otho
habʉ bí c'a go gue'ạ mrá ndạ de nuya nc'oto'ʉ.
Nura ɛnxɛ'ạ dega ebreo rá thuhu ra Abado, y dega
griego ra Apolyo nú'ạ rí bøni da 'ñena ra hyote.

12 Nurá mʉdi ra ts'othogui ya bi uadi, pe ri 'bɛdi
má yoho.

13 Y nu mi mist'a rá trompeta nurá 'rato ra ɛnxɛ,
'bestho dá øde 'nara noya mi øni de ja nú'ʉ goho
ya ndạhi de ra ata dega oro nú'ạ mi ja de ja rá
thandi Ajuạ.
14 Y nú'ạ ra noya'ạ bi 'ñembabi nú'ạ rá 'rato ra
ɛnxɛ to mi hạ ra trompeta:

—Xo'ta nú'ʉ goho ya ɛnxɛ thạt'a ja rá hyo ra
dạthe Eufrate.

15 Y bi so'ta nú'ʉ goho ya ɛnxɛ xqui hñoqui xqui
dø'mi pa 'bestho ra ora'ạ da hyo 'na de hñu parte
ya jạ'i de ra ximhai.
16 Y dá øde hangu yá ndunthi nú'ʉ yá soldado mi
tøgue yá fani, dá øde gue mi yo nthebe 'mo ya 'mo.

17 Njaua dá handi gatho nú'ạ bi 'ñutca ra Mạca
Ndạhi dega thedi: Nu'ʉ tó'o mi tøgue yá fani, mi hạ
yá nthaqui ja yá tiñạ, ne xi mi huɛxqui dega thɛni
ne dega c'angui ne dega c'ast'i. Ne nuyá ñạxu ya
fani mi ngu yá ñạxu ya zate, y de ja yá ne'ʉ mi øni
ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre.

18 Nu'a̱ ra tsibi ne ra 'bifi ne ra asufre mi pønga
ja yá ne'ʉ, bi japi bi nja ya ts'othogui asta bi du 'na
de hñu parte ya ja̱'i de ra ximhai.
19 Hangue nú'ʉ ya fani'ʉ mi ho ya ja̱'i co yá ne ne
co yá cola, ha nuyá cola mi ngu 'nara qu'eña̱ mi ja
rá ña̱xu ne mi tsate, y njabʉ mi ø'tua ra 'ñʉ ya ja̱'i.
20 Y nu'ʉ ya ja̱'i himbi du co nuya ts'othogui'ʉ,
himbi ne bi ñobri'ʉ. Bi siguitho bi xøcambeni ya
ts'onda̱hi ne nú'ʉ ya c'oi dega oro, dega t'axi, dega
bronse, dega do, ne dega za, nú'ʉ hingui handi,
nixi øde, nixi ri 'yo.
21 Nixi himbi ne bi ñobri'ʉ de nú'a̱ mi øt'ʉ, ngu ra
nthote, ne ya nt'ete, ne de ra nt'e'bɛhña̱, ne de ya
mfe.

10

Ra ɛnxɛ mi ha̱ 'nara t'ʉca libro

1 Nepʉ dá handa ma'na ra ɛnxɛ mi pɛ'tsa ndunthi
rá ts'ɛdi bi ga̱i de mahets'i, ne mi pa madetho ja
'nara guui, ne mi ja 'nara 'bɛjri ja rá ña̱xu. Rá hmi
xi mri yot'i nts'ɛdi ngu ra hyadi, y nuyá ua mi zø
ngu ra faspi.
2 Ne mi ha̱ 'nara zi t'ʉca libro y bi xo'tsi. De
guehni bi 'ba'ma rá ua ra 'ñɛi ja ra ndehe, ha nurá
ua ra nga̱ha̱ bi 'ba'ma ja ra hai.
3 Nepʉ bi dø 'nara hmafi xi nts'ɛdi ngu rá hmafi
'nara zate ora mafi, y nu mi mafi'a̱ bi nt'øde yoto
ya ngani.
4 Y nu ndá øde nuya ngani'ʉ, ndí ma ga ofo nú'a̱
te mi ma̱ñ'ʉ. Pe dá øde 'nara noya de mahets'i, bi
'ñengagui:
—Dá gohitho njabʉ nú'a̱ bi ma̱nga nú'ʉ yoto ya
ngani, oguí ofo pa hinda fa̱di.

5 Nepʉ 'mɛfa, nú'ą̱ ra ɛnxɛ dá handi xqui 'ba'ma
rá ua ja ra ndehe ne ja ra hai, bi gʉxa rá 'yɛ ra 'ñɛi
pa mahets'i,
6 ne bi jura de rá thuhu nú'ą̱ to'o 'bʉi pa nzą̱ntho,
nú'ą̱ bi hyoca mahets'i ne ra ximhai ne gatho ra
ndehe ne gatho nú'ą̱ te ja, ne bi 'ñena:
—Ya ts'ʉtho ya pa di 'bɛdi pa da uadi gatho.
7 Pe nu stí mʉdi da mist'a rá trompeta rá yoto ra
ɛnxɛ, nuya pa'ʉ ma da uadi nú'ą̱ bi beni da 'yøt'a
Ajuą̱ ne himi fą̱di, nú'ą̱ bi xipabi yá 'mɛhni'ą̱ nú'ʉ
to'o bi mɛpabi.
8 Y nú'ą̱ ra noya dá øde de mahets'i bi zocagui
ma'na'qui ne bi 'ñengagui:
—Grí ma ne gui jʉ nú'ą̱ ra t'ʉca libro xa xo'tsa ja
rá 'yɛ ra ɛnxɛ nú'ą̱ 'bai ja ra ndehe ne ja ra hai.
9 Nepʉ dá ma habʉ mi 'ba ra ɛnxɛ ne dá embabi:
—'Racagui ra t'ʉca libro.
Ne nu'ą́ bi 'ñengagui:
—Ną̱, ne tsi. Ja ri ne ma gui tsa strá 'ñu ngu ra
t'afi, pe nu ja ri mʉi ma gui tsa strá nju.
10 Nu'bʉ́ dá hą̱nga ra t'ʉca libro de rá 'yɛ ra ɛnxɛ,
ne dá tsi. Ne dá tsa ja ma ne xi xmá 'ñu ngu ra t'afi,
pe nu ndá tsi xi xmá nju de mbo ma mʉi.
11 Y nu'ą́ bi 'ñengagui:
—Mahyoni gui yopa mą̱nga ma'na'qui nú'ą̱ te
ma da t'ø'tuabi ya ją̱'i de gatho ya hñą̱qui ja gatho
ya hai, ne ja gatho ya hnini, ne yá ndą̱.

11

Mi 'bʉi yoho to bi damajuą̱ni

1 Nepʉ bi t'aca 'nara xithi pa ra t'ɛni, ne bi
t'engagui:

—Grí ma gui 'yɛni rá nija̱ Ajua̱ ne ra ata, ne gui pede nú'ʉ 'bʉhni ri xøcambeni Ajua̱.

2 Pe nura patio nú'a̱ ja de møte rá nija̱ Ajua̱, oxqui ɛni, ngue'a̱ nura patio'a̱ xa t'umba nú'ʉ ya ja̱'i hingyá xodyo, y nu'ʉ́ ma da net'a ra ma̱ca hnini ñotemayoho nza̱na̱.

3 Y ma ga pɛhna nú'ʉ yoho ma 'mɛhni pa da ma̱nga ma noya 'na 'mo ne yo nthebe hñu'rate ma pa, y ma da hye yá he dega behe.

4 Nú'ʉ ya 'mɛhni'ʉ gue'ʉ ngu nú'ʉ yo 'bai ya olivo ne ngu nú'ʉ yoho ya mfoxyo 'bai ja rá thandi Ajua̱ nú'a̱ to'o ra nda̱ de ra ximhai.

5 'Bʉ da ne to'o te da 'yø'tuabi'ʉ, da bønga ya tsibi de yá ne'ʉ pa da hyo nú'ʉ yá ncontra. Y njabʉ da du nú'ʉ to'o da ne te da 'yø'tua'ʉ.

6 Nu'ʉ́ pɛ'tsa ra ts'ɛdi pa hinda hopi da 'ua̱i nú'ʉ ya pa ma da xipa ya ja̱'i de nú'a̱ ma da nja. Nehe pɛ'tsa ra ts'ɛdi pa da japi da nji ya dehe, ne da japi da nja ya ts'othogui habʉraza ja ra ximhai. Y nu'ʉ́ da 'øt'a njabʉ nú'ʉ ya 'mi'qui da ne'ʉ.

7 Pe nu stí uadi da ma̱nga nú'a̱ te ma da nja, ma da bøxa 'nara mba̱nga zu'ue de ja ra o'tsi nú'a̱ otho habʉ bí c'a pa da ntunhui'ʉ, y ma da nta̱te nú'a̱ ra mba̱nga zu'ue, hangue da hyo'ʉ.

8 Nuyá ndo'yo'ʉ ma da gohi di 'boni habʉraza ja ya 'ñu de ra da̱nga hnini nuni habʉ bri pont'a ma Zidadahʉ. Nura hnini'a̱ da za ga hyɛcuahʉ co ra hnini Sodoma ne de Egipto, y ja rá thandi Ajua̱ xi xá nts'o nuya hnini'ʉ.

9 Ya ja̱'i de gatho ya hnini, de gatho ya 'mʉi gá ja̱'i, de gatho ya hña̱qui, ne de gatho ya hai, ma da hyandua yá ndo'yo nú'ʉ yoho ya 'mɛhni da 'moni hñu pa made, pe hinda thopi to da 'yagui'ʉ.

10 Y nuya meximhai da johya'ʉ ne da 'ñumba
'baha sɛhɛ'ʉ ngue'a̱ ya xqui tho nú'ʉ yoho ya
'mɛhni to'o xi xqui 'yøt'a ra xuhña pa gatho ya
meximhai.
11 Pe 'mɛfa de nú'ʉ hñu pa made, Ajua̱ bi japi bi
yopa nte, nepʉ bi nangui'ʉ, y nú'ʉ to bi hyandi'ʉ xi
bi ntsu.
12 Nepʉ bi nt'øde 'nara noya de mahets'i mi ña̱
nts'ɛdi ne bi 'ñembabi nú'ʉ to'o xqui yopa nte:
—Bá pøxhʉ grí 'ñehʉua.
Nepʉ ja 'nara guui bi ts'its'i'ʉ pa mahets'i. Y nú'ʉ
yá ncontra'ʉ bi hyandi.
13 Nura ora'a̱ bi nja 'nara da̱nga mbimhai, ne
bi yunt'a 'na de 'rɛt'a parte de ra hnini co nú'a̱ ra
mbimhai, ne bi du yoto 'mo ya ja̱'i, ha nu'ʉ tó'o
himbi du xi bi ntsu, ne bi nsunda Ajua̱ nú'a̱ 'bʉi
mahets'i.
14 Nurá ñoho ra ts'othogui ya bi uadi, pe 'bestho
ma da nja nú'a̱ rá hñu.

Rá yoto ra trompeta

15 Y nu mi mist'a rá trompeta nurá yoto ra ɛnxɛ,
'bestho bi nt'øde 'raya noya de mahets'i mi ña̱
nts'ɛdi, mi ena:
Nubyá gatho nuya hmanda mi ja ja ra ximhai,
ya go o rá 'yɛ ma Ajua̱hʉ ne ra Zidada Jesucristo
nuto xa hñuts'i'a̱ pa da nda̱ pa nza̱ntho.
16 Y nú'ʉ 'natemagoho ya nda̱ mi hudi ja yá hudi
de ja rá thandi Ajua̱, bi ndandiña̱hmu'ʉ ne bi
xøcambeni'a̱,
17 ne mi ena'ʉ:
Nu'i Ajua̱ ma Hmu'ihe,
go gue'e guí pɛ'tsa gatho ra ts'ɛdi,

go gue'e guí 'bʉi, ne nzạntho xcá 'bʉi, ne ma gui
'bʉi pa nzạntho.
Dí 'ra'a'ihe njamạdi
ngue'ạ ya xi gá ndạ.
18 Ya jạ'i de ra ximhai xi xa bø yá cuɛ'ʉ con gue'e,
pe ya bi zø ra pa pa da hnequi ri cuɛ,
ne ma gui hñạ'mba nguɛnda gatho nú'ʉ xa du,
ne ma gui umba yá thạhạ nú'ʉ ri 'mɛhni bi mɛp'a'i,
ne gatho ya gamfri, ne gatho nú'ʉ to'o bi
xøcambeni'i,
ngu ya notsi ngu ya dạngui.
Nehe ya bi zø ra pa pa gui huata nú'ʉ to xa ts'oca
ra ximhai.
19 'Mɛfa de gue'ạ bi xogui ra mạca luga nuni
mahets'i habʉ 'bʉ Ajuạ, y ja bi hnequini ra arca de
ra cohi, ne xi mri yot'a ya huɛi, ne mri nt'øde ya
ngani, ne xi bi dagui ndunthi ya ndo ne bi nja 'nara
mbimhai.

12

Ra 'bɛhñạ ne ra mbạnga zu'ue

1 'Mɛfa bi hnequi ja mahets'i 'nara dạnga nt'udi,
y nú'ạ́ mi 'nara 'bɛhñạ mri hñe co ra hyadi ne mi
'bai ja ra zạnạ y mi hu'tsa 'nara corona mi tøgue
'rɛt'amayoho ya tsø.
2 Mi da'thi ne mi zoni nts'ɛdi co ya ʉgui ngue'ạ
mi ma da 'mʉi rá bạtsi.
3 Nepʉ bi hnequi ma'na ra nt'udi ja mahets'i,
y nú'ạ́ mi 'nara dạnga thɛnga zu'ue mi ngu 'nara
qu'eñạ. Y mi pɛ'tsa yoto yá ñạxu ne 'rɛt'a yá ndạni
y cada 'nará ñạxu mi hu'tsa 'nara corona.
4 Y co rá cola bi gʉt'a 'na de hñu parte ya tsø de
mahets'i, nepʉ bi føte pa ja ra ximhai. Nepʉ nura

zu'ue'ạ bi 'mai ja rá thandi nú'ạ ra 'bɛhñạ, pa ngu da 'mʉi rá bạtsi, da zipabi.

5 Nepʉ bi 'mʉi rá bạtsi mrá ts'ʉnt'ʉ, y nú'ạ́ con gatho rá ts'ɛdi ma da ndạ de gatho ya hai, ja ra uɛnda di hạ 'nara ts'ʉt'o dega bøjạ, y 'bestho bi ts'its'i pa habʉ bí hudi Ajuạ.

6 Y ra 'bɛhñạ bi ma bi 'bat'i pa ja 'nara mbonthi habʉ xqui hyoca Ajuạ pa gue'ạ, pa ja da 'mʉhni ne ja da t'inini pa 'rɛt'amayoho nthebe hñu'rate ma pa.

7 'Mɛfa bi nja 'nara dạnga tuhni nuni mahets'i, y ra ndạ gá ɛnxɛ nú'ạ rá thuhu ra Migue, mahyɛgui co yá ɛnxɛ'ạ bi ntunhui ra dạnga mbạnga zu'ue ne yá ts'o'ɛnxɛ.

8 Y nura dạnga mbạnga zu'ue ne yá ɛnxɛ himbi ntạte'ʉ y nixi ya himbi thopi dua 'bʉhni mahets'i.

9 Hangue brá juui ne brá føte de mahets'i pa ja ra ximhai con gatho yá ts'o'ɛnxɛ. Nú'ạ ra dạnga mbạnga zu'ue'ạ go gue'ạ ra ndạxjua qu'eñạ xa thu'mbabi ra ts'ondạhi ne ra Satá, ne go gue'ạ hat'a gatho ya jạ'i de ra ximhai.

10 Nepʉ dá øde 'nara noya nuni mahets'i mi ena:

—Nubyá hạ, ya bi zø ra ora de ra mpøhø, ngue'ạ ya bi ntạte Ajuạ nú'ạ to'o ra ndạ ne ja rá ts'ɛdi, y nehe ya bi umba rá nsu ma Zidadahʉ ra Jesucristo pa da ndạ, ngue'ạ ya xra juui ne xra føte de mahets'i pa ja ra ximhai nú'ạ to'o mi mạmbabi ya cu ma pa ra xuui ja rá thandi Ajuạ.

11 Nehe ya cu ya xa ntạte de ra ts'ondạhi ngue'ạ bi mani rá ji ra T'ʉca Dɛti, nehe xa ntạte'ʉ ngue'ạ xa damajuạni de rá noya Ajuạ, y himi tsu da du, ne himbi 'uegue de nú'ạ bi gamfri.

12 Hangue johyahʉ nú'ahʉ ya guí 'bʉhʉua mahets'i. Pe huecate'ihʉ nú'ahʉ guí 'bʉthʉbʉ ja ra ximhai ne ja ra ndehe, ngue'ą ra ts'ondąhi xa juui xqui mabʉ habʉ guí 'bʉhʉ, ne xi ja rá cuɛ ngue'ą pądi gue ts'ʉtho ya pa ri 'bɛdi pa dra huati'ą.

13 Y nu mbrá føte de mahets'i pa ja ra ximhai nú'ą ra dąnga mbąnga zu'ue, nu'bʉ́ nu'ą́ bi hyonga nú'ą ra 'bɛhñą xqui 'mʉi rá t'ʉ pa xa 'yø'tua ra nts'o'mʉi.

14 Pe ra 'bɛhñą bi t'umbabi yoho ya hua dega nxʉni pa bi za bi nhyats'i, ne bi 'ba'tuabi nú'ą ra dąnga mbąnga zu'ue, nepʉ bi ma bá 'bʉ ja nú'ą ra mbonthi habʉ bi t'ini'ą hñu njɛya made.

15 Nepʉ nura dąnga mbąnga zu'ue bi zogui ra dehe de ja rá ne pa bi nja ngu 'nara dąthe. Bi 'yøt'a njabʉ'ą pa nura dehe'ą bi dɛna nú'ą ra 'bɛhñą pa xa duts'i hmąhą.

16 Pe ra hai bi xogui pa bi yʉi nú'ą ra dąthe xqui zogui de ja rá ne nú'ą ra dąnga mbąnga zu'ue, y njabʉ ra hai bi mats'i ra 'bɛhñą.

17 Nepʉ nú'ą ra dąnga mbąnga zu'ue xi bi bø rá cuɛ co nú'ą ra 'bɛhñą, ne bi ma pa da ntunhui nú'ʉ yá 'bɛto yá mbong'bɛto nú'ą ra 'bɛhñą, nú'ʉ to'o ø'tuabi yá hmanda Ajuą ne camfri ra Zidada Jesucristo.

13

Yoho ya ts'ozu'ue

1 Ndí 'bai ja rá ñąni ra ndehe y dá handi bi c'onts'i de mbo ra ndehe 'nara mbąnga zu'ue mi pɛ'tsa yoto yá ñąxu ne 'rɛt'a yá ndąni, ne cada 'nará ndąni mi tøgue 'nara corona, y cada 'nará

ña̱xu xqui t'ofo 'nara thuhu dega ts'one nú'a̱ mi ña̱ma'ñʉ de Aju̱a̱.

2 Nú'a̱ ra zu'ue dá handi, mi hnequi ngu 'nara tigre, yá ua mi ngu yá ua 'nara 'muhu, y rá ne mi ngu rá ne 'nara zate. Nú'a̱ ra da̱nga mba̱nga zu'ue ngu ra qu'eña̱ mi umbabi rá ts'ɛdi ne ra nsɛqui pa da nda̱ ja rá luga'a̱.

3 Y dá handa 'na de nú'ʉ yá ña̱xu xqui ts'ɛni ngu pa da du, pe bi ña̱ni rá nts'ɛni, y gatho ya ja̱'i de ra ximhai bi hyandi ne bi 'yø'ʉ ne bi dɛni'a̱.

4 Nepʉ nu'ʉ́ bi xøcambeni nú'a̱ ra da̱nga mba̱nga zu'ue ngu ra qu'eña̱ ngue'a̱ xqui umba ra ts'ɛdi nú'a̱ ma'na ra zu'ue. Nehe bi xøcambeni'ʉ nú'a̱ ra zu'ue ne mi ena'ʉ:

—¿To'o ngu nuni ra zu'ue? Ne ¿to'o ja rá ts'ɛdi pa da ntunhuini?

5 Ne bi t'umba nsɛqui pa bi nøt'e ne pa bi ña̱ma'ñʉ de Aju̱a̱. Nehe bi t'umbabi ra ts'ɛdi pa bi manda ñotemayoho nza̱na̱.

6 Bi njabʉ, bi ña̱ma'ñʉ de Aju̱a̱ y bi zanbabi rá thuhu, nehe bi zanga ra ma̱ca luga habʉ bí 'bʉ Aju̱a̱, ne gatho nú'ʉ to'o 'bʉhni.

7 Nehe bi t'umba nsɛqui pa da ntunhui ya gamfri ne da nta̱te'a̱. Ne bi t'umba ra ts'ɛdi pa bi nda̱ ja gatho ya 'mʉi gá ja̱'i, ja gatho ya hnini, ja gatho ya hña̱qui, ne ja gatho ya hai.

8 Nu'ʉ tó'o ante da thoca ra ximhai bi t'opa yá thuhu ja ra libro habʉ xa thu'tsua yá thuhu nú'ʉ to ma da nte pa nza̱ntho, nu'ʉ́ hinda ma da xøcambeni nura zu'ue'a̱. Pe nu ma'ra ya ja̱'i ha̱, gatho'ʉ ma da xøcambeni'a̱. Nura libro habʉ huxa yá thuhu nú'ʉ to'o ma da nte pa nza̱ntho go rá mɛti ra T'ʉca Dɛti nú'a̱ bi du.

9 Nu'ạ tó'o ne da bạdi, dá bạdi nú'ạ ma ga ofobya.
10 Nu'ʉ tó'o tsiste nts'ạhni, nehe'ʉ da ts'ixa nts'ạhni. Y nu'ʉ tó'o hote co ra huai, nehe'ʉ da tho co ra huai. Hangue nuya gamfri dí 'ñepabi da zɛdi yá jamfri, pa hinte da 'yøt'e masque da ts'ixa fadi o da tho.
11 'Mɛfa dá handa ma'na ra mbạnga zu'ue bi c'onts'i de mbo ra hai mi pɛ'tsa yoho yá ndạni ngu yá ndạni 'nara dɛti, pe rá noya mri nt'øde ngu 'nara dạnga mbạnga zu'ue 'ñena 'nara qu'eñạ.
12 Y gatho nú'ạ mi øt'e'ạ, mi øt'e co nú'ạ ra ts'ɛdi xqui umbabi nú'ạ rá mʉdi ra mbạnga zu'ue, ne mri mpɛfi ja rá thandi'ạ, ne mi japa gatho ya jạ'i de ra ximhai da xøcambeni nú'ạ ra mʉdi zu'ue nú'ạ xqui mɛ'tsa 'nara nts'ɛni ne xqui ñạni.
13 Nehe mi øt'a ndunthi ya dạnga nt'udi, y asta mi japi da dagui ya tsibi de mahets'i pa ja ra ximhai ja yá thandi ya jạ'i.
14 Y co ya nt'udi nú'ʉ xqui thopi da 'yøt'e ja rá thandi nú'ạ ra mʉdi zu'ue, mi hat'a ya meximhai. Nepʉ bi 'bɛpabi ya jạ'i da hyoca 'nara c'oi de nú'ạ ra mʉdi zu'ue xqui ts'ɛni co 'nara mahuai pe himbi du.
15 Nehe bi t'umba ra ts'ɛdi pa bi japi bi nte nurá c'oi nú'ạ ra mʉdi zu'ue, pa bi za bi ñạ ne pa bi manda da tho gatho nú'ʉ to'o himbi ne bi xøcambeni nura c'oi'ạ.
16 Nehe bi manda da thu'tsuabi 'nara señạ ja yá 'ñɛi o ja yá de gatho ya jạ'i, ngu ya notsi ngu ya dạngui, ngu ya rico ngu ya hyoya, ngu ya 'bɛgo ne ngu nú'ʉ hingyá 'bɛgo.
17 Y nu'ʉ tó'o mi pɛ'tsa ra hmeya o rá thuhu ra zu'ue o rá numero rá thuhu, hønsɛ'ʉ mi tsa te da

dai ne te da pa. Pe nu'ʉ ma'ra, hina.
18 Pa da za to da ba̱di te dí bønga núna bi
t'utcagui, mahyoni di ja ndunthi rá mfa̱di pa da za
da mede nura numero pɛ'tsa nura zu'ue, ngue'a̱
nura numero'a̱ gue'a̱ ngu rá thuhu 'nara 'ñøhø, y
nura numero'a̱ gue'a̱ 'rato nthebe ne hñu'rate ne
'rato.

14

Ra thuhu nú'a̱ bi duta nú'ʉ 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo ya gamfri

1 'Mɛfa dá handa ra T'ʉca Dɛti mi 'bai ja ra
t'øhø nuni Sion, y mi 'bahuini'a̱ 'na nthebe ne
ñotemagoho 'mo ya ja̱'i nú'ʉ xqui t'opabi ja yá de rá
thuhu ra T'ʉca Dɛti ne rá thuhu Aju̱a rá Dada.
2 Nepʉ dá øde 'nara noya nuni mahets'i. Nura
noya'a̱ bi nt'øde ngu yá nhyahni ndunthi ya da̱the
ne ngu 'nara ngani xi nts'ɛdi, ne ngu 'ra to'o mi pɛi
ya arpa.
3 Ne mi tuti'ʉ 'nara 'ra'yo thuhu ja rá thandi
Aju̱a habʉ bí hudi'a̱, ne ja yá thandi nú'ʉ goho ya
da̱'ɛnxɛ ne nú'ʉ ya nda̱. Pe hønsɛ nú'ʉ 'na nthebe
ne ñotemagoho 'mo nú'ʉ to bi mpøhø ja ra ximhai
bi za bi ba̱di nú'a̱ ra thuhu bi nt'øde, ma'ra hina.
4 Nú'ʉ 'na nthebe ne ñotemagoho 'mo gue'ʉ hinxa
'mʉhui ni 'nara 'bɛhña̱, y nixi mi jo'o yá 'bɛhña̱.
Nu'ʉ́ di dɛna ra T'ʉca Dɛti, y pɛui habʉraza pa'a̱.
Nú'ʉ́ gue'ʉ bi mpøhø de gatho ma'ra ya ja̱'i pa ra
mʉdi sofo pa Aju̱a ne pa ra T'ʉca Dɛti.
5 Ne nu'ʉ́ hinxa ma̱nga ya nc'uamba nixi hinte
ma ts'oqui pɛ'tsi ja rá thandi Aju̱a.

Ya hoga noya nú'ʉ bi ma̱nga nú'ʉ hñu ya ɛnxɛ

6 Nepʉ dá handa ma'na ra ɛnxɛ mi nhyats'i
madetho mahets'i, ne mi xipabi ya ja̱'i de rá noya
Aju̱a̱ nú'a̱ ma da nja pa nza̱ntho y ma̱ hanja da za
da mpøhø 'na. Bá ehe'a̱ pa bi zofo gatho ya 'mʉi gá
ja̱'i ja yá hña̱qui, ja gatho ya hnini ne gatho ya hai
maxøgue ra ximhai.
7 Ne bi 'ñena nts'ɛdi:
—Tsuhʉ Aju̱a̱ ne nsundahʉ'a̱ ngue'a̱ ya bi zø ra
ora pa da hña̱'mba nguɛnda ya ja̱'i. Xøcambenihʉ
nú'a̱ to bi hyoca mahets'i ne ra ximhai, ra ndehe
ne ya pøthe.
8 Nepʉ bi sigui ma'na ra ɛnxɛ bi 'ñena:
—Ya bi 'mɛdi ya me Babilonia nú'a̱ ra da̱nga
hnini, ngue'a̱ xa japabi gatho ya ja̱'i de ra ximhai
da nts'oqui ngu xa nts'oqui'ʉ, nja ngu 'na to japa
ma'na da zi ra vinu asta hinda nti.
9 Nepʉ bi sigui rá hñu ra ɛnxɛ bi ña̱ nts'ɛdi ne bi
'ñena:
—Nu'a̱ tó'o da xøcambeni ra mba̱nga zu'ue o nú'a̱
rá c'oi, ne da hotho da thu'tsua rá seña ja rá de o ja
rá 'yɛ,
10 hinda za da mpont'ui rá cuɛ Aju̱a̱ nú'a̱ tø'mi,
y yá mfɛi'a̱ xi xá nts'o. Nehe ja rá thandi ra T'ʉca
Dɛti, ne ja yá thandi ya ma̱ca ɛnxɛ, ma da ntsaui ya
ʉgui ja ra tsibi faspi co ra asufre.
11 Y ma da c'onts'i pa nza̱ntho nurá 'bifi nú'a̱ ra
tsibi'a̱ habʉ ma da nzø'ʉ, y hinda mɛ'tsa ra tsaya
ma pa ra xuui nú'ʉ to da xøcambeni ra mba̱nga
zu'ue o rá c'oi y da hotho da thu'tsua rá hmeya.
12 Hangue nu'ʉ tó'o yá mɛti Aju̱a̱, ne ø'tuabi yá
hmanda'a̱, ne camfri xá hño ra Zidada Jesucristo,
mahyoni da zɛdi yá jamfri pa da zɛta gatho nú'a̱ da
'ñehe.

13 Nepʉ dá øde 'nara noya de mahets'i bi 'ñengagui:

—'Yofo njaua: “Njąpi nú'ʉ to tu ne xa gamfri ra Zidada Jesucristo.” Ra Mąca Ndąhi ena, hąhą xi majuąni njąpi ngue'ą ma da ntsaya'ʉ de yá 'bɛfi, ne yá hoga 'bɛfi ma da fądi nuni mahets'i.

Ra sofo ja ra ximhai

14 'Mɛfa dá handa 'nara t'axa guui, y ja nura guui'ą mi hudini 'na 'ñena nú'ą e bi nją'i, ne mi hu'tsa 'nara corona dega oro, ne mi hą 'nara t'ɛxʉ xi xmá hño yá ts'i.

15 Nepʉ bi bøni de ja ra mąca luga habʉ bí 'bʉ Ajuą ma'na ra ɛnxɛ bi ñą nts'ɛdi ne bi 'ñembabi nú'ą to mi hudi ja ra guui:

—Jʉ ri t'ɛxʉ bá xa ra trigo ngue'ą ya bi zø ra ora de ra sofo ja ra ximhai ne ya bi ñątsʼi.

16 Nepʉ nú'ą to mi hudi ja ra guui bi ga'tsa rá t'ɛxʉ ja ra ximhai pa bi nja ra sofo ja ra ximhai.

17 'Mɛfa bi bøni ma'na ra ɛnxɛ de ja ra mąca luga nuni mahets'i habʉ bí 'bʉ Ajuą, mi hą nehe 'nara t'ɛxʉ xi xmá hño yá ts'i.

18 Nepʉ bi bøni ma'na ra ɛnxɛ de ra ata, nú'ą to mi su ra tsibi, ne bi zofo nts'ɛdi nú'ą ra ɛnxɛ to mi hą ra t'ɛxʉ, ne bi 'ñembabi:

—Jʉ ri t'ɛxʉ, bá hɛca ya nzʉdi gá obxi ja ra ximhai, ngue'ą ya bi dą.

19 Nu'bʉ́ ra ɛnxɛ bi ga'tsa rá t'ɛxʉ ja ra ximhai, ne bi hyɛca ya obxi, nepʉ bi 'yʉt'a ja ra dąnga nthɛ'ma'obxi. Bi 'yøt'a njabʉ ngue'ą gue'ą 'nara nt'udi de nú'ą ma da 'yøt'a Ajuą co nú'ʉ ma da mfɛi co rá dąnga cuɛ'ą.

20 Nura nthɛ'ma'obxi'ạ mi ja møte de ra hnini, y
nu mi thɛ'ma ya obxi bi bøni ngu yá ji ya jạ'i, y co rá
ndunthi ra ji bi 'ño hñu nthebe kilometro rá yabʉ
y asta bi zøxa ja yá frenu ya fani.

15

Ya ɛnxɛ co nú'ʉ yoto yá ngạts'i ya ʉgui

1 Nepʉbya, dá handa nuni mahets'i ma'na ra
nt'udi xi mrá dạngui, y xi dá 'yø. Mi yoto ya ɛnxɛ
mi hạ 'ra 'nara mfɛi pa da mfɛi ya meximhai, mi
gue'ʉ yá ngạts'i ya ʉgui, ngue'ạ ya gue'ạ rá ngạts'i
rá cuɛ Ajuạ.

2 Nehe dá handa nú'ạ ra ndehe dega xito mi
nthạnts'i co ra tsibi, ne nú'ʉ to'o xqui ntạte de ra
mbạnga zu'ue ne rá c'oi, ne himbi xøcambeni'ʉ nixi
himbi hotho bi thu'tsua rá hmeya ni rá numero de
rá thuhu nura zu'ue'ạ, mi 'bai'ʉ ja nú'ạ ra ñạnga
ndehe dega xito, mi hạ'ʉ ya arpa nú'ʉ xqui umbabi
Ajuạ.

3 Nehe mi tuti'ʉ nú'ạ ra thuhu mi tuta ra Moise
nú'ạ mi pɛpabi Ajuạ, ne go guet'ạ ra thuhu tuta ra
T'ʉca Dɛti, ne mi ena'ʉ:

Nu'i Ajuạ ma Hmu'ihe, go gue'e guí pɛ'tsa gatho ra
ts'ɛdi.
Xi xá nsunda ne xi ya dạngui nú'ʉ ri 'bɛfi guí øt'e.
Y guí øt'e gatho nú'ạ majuạni ne nú'ạ xá hño.
Nu'i go gue'e grá ndạ de gatho ya hai de ra ximhai.

4 Ma zi Hmu'ihe, ¿to'o gue'ạ hinda zu'a'i nú'bʉ
hinda 'øt'e nú'ạ guí mạ?
Ne ¿to'o gue'ạ hinda xøcambeni'i ri thuhu?
Ngue'ạ hønsɛ'i grá mạca Ajuạ, hangue gatho ya jạ'i
de gatho ya hai de rá ngʉni ra ximhai da 'ñe
da nsunda'i,

ngue'ą xa hyandi'ʉ gue xi guí øt'e gatho nú'ą xá hño.

5 'Mɛfa dá handa nuni mahets'i mi xogui nú'ą ra mąca luga habʉ 'bɛ'tsa nuya xingdo habʉ xa t'ofo yá hmanda Ajuą.

6 Y nuni ra mąca luga'ą ja bi bønini nú'ʉ yoto ya ɛnxɛ mi hą nú'ʉ yoto ya mfɛi, ne mi hñe co ya dutu dega linu xi xmá nt'axi ne mi huɛxqui, ne mi ngʉt'a 'nara ngʉt'i dega oro asta mi tsøxa ja yá tiñą.

7 Nepʉ 'na de nú'ʉ goho ya dą'ɛnxɛ bi umba gatho nú'ʉ yoto ya ɛnxɛ 'ra 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i co ya ʉgui nú'ʉ ma da uni Ajuą co rá cuɛ, go gue'ą Ajuą to 'bʉi pa nzą̨ntho.

8 Nu'bʉ́ nuni ja ra mąca luga bi ñuxa ra 'bifi nú'ą mi ehe de rá nsunda ne rá ts'ɛdi Ajuą. Y himi tsa to da yʉt'ini asta himbi uadi nú'ʉ yoto ya ʉgui mri hñą nú'ʉ yoto ya ɛnxɛ.

16

Rá cuɛ Ajuą ma da zʉdi nú'ʉ to'o hinxa gamfri

1 Nepʉ dá øde bi ñą 'nara noya xi nts'ɛdi mbo ra mąca luga, ne bi 'ñemba nú'ʉ yoto ya ɛnxɛ:

—Grí maha gui xañhʉ ja ra ximhai nú'ʉ yá mfɛi Ajuą xa mɛ'tsa ja nú'ʉ yoto ya 'bada.

2 Nu'bʉ́ bi ma nú'ą ra mʉdi ɛnxɛ bá xanga ja ra ximhai nú'ą mi 'bɛ'tsa ja nú'ą ra 'bada mi hą, hangue nú'ʉ ya ją'i to mi pɛ'tsa ra hmeya de ra mbąnga zu'ue ne mi xøcambeni rá c'oi'ą, bi c'onts'a ja yá ndo'yo 'raya sąsi xi xmá nts'o ne xi xmá 'ñʉ.

3 Nepʉ rá ñoho ra ɛnxɛ bá xanga ja ra ndehe nú'ą mi 'bɛ'tsa ja nú'ą ra 'bada mi hą, y nura ndehe'ą bi

nji ngu rá ji 'na nú'ạ xa tho, ne bi du gatho nú'ʉ mi
'bʉ mbo ra ndehe.
4 Y rá hñu ra ɛnxɛ bá xanga ja ya dạthe ne ya
pøthe nú'ạ mi 'bɛ'tsa ja nú'ạ ra 'bada mi hạ, nepʉ
nu'ʉ́ bi nji'ʉ.
5 Nepʉ dá øde nú'ạ ra ɛnxɛ mi su ya dehe, mi ena:
—Nu'i ma mạca Ajuạ'i ne ma zi Hmu'i, go gue'e
gá 'bʉi desde ra mʉdi ne asta nubya guí 'bʉi. Nu'i
hinte guí tugue ngue'ạ xcá 'øt'a ra ts'ʉtbi xá hño.
6 Ngue'ạ xcá castiga núyʉ to bi mamba yá ji nú'ʉ
bi gamfri'i, ne nú'ʉ bi mạnga ri noya. Hangue
ngu bi 'øt'e'ʉ njabʉ gá ø'tuabi nehe. Y dí 'ñepi da
njabʉ'ʉ.
7 Nehe dá øde ma'na ra ɛnxɛ mi ñạ mbo ja ra
mạca luga habʉ ja ra ata, ne mi ena:
—Nu'i Ajuạ ma zi Hmu'i, go gue'e guí pɛ'tsa
gatho ra ts'ɛdi. Guí øt'a ra hoga ts'ʉtbi ne nú'ạ
majuạni.
8 Nepʉ rá ngoho ra ɛnxɛ bi xanga ja ra hyadi nú'ạ
mi 'bɛ'tsa ja nú'ạ ra 'bada mi hạ, y co rá ts'ɛdi ra
hyadi bi zạt'a ya jạ'i.
9 Pe masque xi bi zạt'a ya jạ'i, nu'ʉ́ himbi ne bi
ntsø'mi de yá ts'oqui, nixi bi nsunda Ajuạ. Nu'ạ
bi 'øt'e'ʉ, bi ñạma'ñʉ de rá thuhu Ajuạ nú'ạ ja rá
ts'ɛdi pa bi mɛhna nuya ya mfɛi.
10 Nepʉ rá ncʉt'a ra ɛnxɛ bá xanga nú'ạ mi 'bɛ'tsa
ja nú'ạ ra 'bada mi hạ, bá xanga ja rá hudi nú'ạ ra
mbạnga zu'ue, ne bi 'mɛxuui habʉ gatho mi ndạ'ạ.
Y nuya jạ'i mi 'bʉ ja rá hmanda'ạ asta mi tsa yá
jạne co ya dạnga ʉgui mi thogui.
11 Pe himbi ne bi ntsø'mi'ʉ de yá ts'oqui. Nu'ạ mi
øt'e'ʉ, mi tsani Ajuạ nú'ạ bí 'bʉ mahets'i, ngue'ạ mi
tsama'ñʉ ya dạnga ʉgui.

12 Nepʉ rá 'rato ra ɛnxɛ bá xanga ja ra dạnga
dạthe Eufrate nú'ạ mi 'bɛ'tsa ja nú'ạ ra 'bada mi
hạ, y nura dạthe'ạ bi 'yot'i pa bi nja ra 'ñu pa bá
ehe ya ndạ me bøxhyadi.

13 Nehe dá handa hñu ya ts'ondạhi nú'ʉ mi
hnequi ngu 'nara tsạn'uɛ. 'Na bi bøni de ja rá ne ra
mbạnga zu'ue nú'ạ ngu 'nara qu'eñạ, nu'ạ ma'na
bi bøni de ja rá ne nú'ạ ma'na ra zu'ue mi ja yoto
yá ñạxu ne 'rɛt'a yá ndạni, ha nu'ạ ma'na bi bøni
de ja rá ne ra hyate bạdi.

14 Nú'ʉ́ go gue'ʉ ya ts'ondạhi mi øt'a ya nt'udi,
ne mi pa'ʉ ja ya ndạ de gatho ra ximhai pa da
munts'i'ʉ mahyɛgui co yá soldado pa da 'ñøt'a
tuhni'ʉ nú'ạ ra pa da hñạnga nguɛnda Ajuạ nú'ạ
to pɛ'tsa gatho ra ts'ɛdi.

15 Ra Zidada Jesu bi 'ñena: "Pạhʉ gue nuga sta
dạmfri ya jạ'i ga tsøhø ngu 'nara be. Xi da johya
nú'ạ to ga tsʉdi di ndø'mi ne di he yá he pa hinda
'ño nsinque yá he, nixi hinda ntsa ja rá thandi
Ajuạ."

16 Y gatho nú'ʉ ya ndạ bi munts'i'ʉ ja nú'ạ ra luga
rá thuhu Armagedo de ra hñạqui ebreo.

17 Nepʉ rá yoto ra ɛnxɛ bá xanga ja ra ndạhi nú'ạ
mi 'bɛ'tsa ja nú'ạ ra 'bada mi hạ, ne bi nt'øde 'nara
noya de mbo ra mạca luga nuni mahets'i habʉ mi
hudi Ajuạ, ne bi 'ñena:

—Nubyá hạ, ya xa uadi.

18 Nu'bʉ́ bi nja ya huɛi ne ya ngani ne 'nara
dạnga mbimhai. Y de gatho ya pa xa 'mʉ ya jạ'i ja
ra ximhai hinhya'mʉ xa nja 'nara dạnga mbimhai
ngu nú'ạ bi nja nura pa'ạ, ngue'ạ xi bi nja nts'ɛdi.

19 Y nura dạnga hnini bi 'yøt'a hñu hegue, y gatho ma'ra ya hnini de gatho ra ximhai bi ñunt'i'ʉ, y Ajuạ bi beni de ra dạnga hnini Babilonia gue mi pɛ'tsi da zʉdi rá cuɛ'ạ.

20 Y gatho nuya hai mi o madetho de ra ndehe bi go'ma ra dehe, ne ya t'øhø bi 'mɛdi.

21 Nehe bi dagui ya dạnga ndo de mahets'i ne bi zʉdi ya jạ'i. Xi myá dạta'ʉ, y xi xmá hñʉ, mi pɛ'tsa ngu ñote kilo. Ya jạ'i mi tsani Ajuạ po nuya ndo bá pɛhni'ạ, ngue'ạ nu'ạ́ mi gue'ạ 'nara dạnga ʉgui pa gue'ʉ.

17

Ra ts'o'bɛhñạ ma da 'mɛdi pa nzạntho

1 Nepʉ bi 'ñe bi zʉcagui 'na de nú'ʉ yoto ya ɛnxɛ mi hạ 'ra 'nara 'bada habʉ mi 'bɛ'tsa yá mfɛi Ajuạ, ne bi 'ñengagui:

—Bá ehe pa ga u't'a'i nú'ạ ra castigo ma da t'umbabi nú'ạ ra ts'o'bɛhñạ bí hudi mañạ de ya ndehe.

2 Ya ndạ de ra ximhai xa 'yøt'a ya ts'oqui co nú'ạ ra ts'o'bɛhñạ, nehe xa cadi gatho ma'ra ya jạ'i nú'ạ ra ts'o'bɛhñạ pa xi xa 'yøt'a ya ts'oqui'ʉ, nja ngu 'na to cadi ma'na pa da japi da zi ra vinu asta hinda nti.

3 Nepʉ ja nú'ạ ra thedi bi 'ñutca ra Mạca Ndạhi, nú'ạ ra ɛnxɛ bi zixcagui ja 'nara mbonthi, y ja dá handini nú'ạ ra ts'o'bɛhñạ mi tøgue 'nara thɛnga zu'ue habʉ mi huxa ndunthi ya thuhu nú'ʉ mi ñạma'ñʉ de Ajuạ. Nú'ạ ra zu'ue'ạ mi ja yoto yá ñạxu ne 'rɛt'a yá ndạni.

4 Y nú'ạ ra 'bɛhñạ mi he 'nará he mi nthạnts'a morado co ra thɛni, y xqui tøtua ya oro, ne 'raya

hothodo ne 'raya hoga t'axa do yá thuhu ya perhla. Nehe mi ha̱ ja rá 'yɛ 'nara 'bada dega oro mi ñuts'i de ya t'øt'e xá nts'o ne de yá ts'oqui nú'a̱ ra ts'o'bɛhña̱.

5 Y ja rá de xqui t'opabi 'nara thuhu nú'a̱ hinto bi ba̱di te rí bøni, pe mi ena: “Ra da̱nga Babilonia, go gue'a̱ ra na̱na̱ de ya ts'o'bɛhña̱, go gue'a̱ bi 'ñudi da t'øt'e ja ra ximhai gatho nú'a̱ xá nts'o.”

6 Nepʉ dá handa nú'a̱ ra 'bɛhña̱ ngu mri ti ngue'a̱ xqui hyo ndunthi yá mɛfi Aju̱a̱ ne nú'ʉ bi dɛna ra Zidada Jesucristo ne bi damaju̱ani de gue'a̱. Ne nu ndá handi'a̱ xi dá 'yø nts'ɛdi.

7 Nu'bʉ́ ra ɛnxɛ bi 'ñengagui:

—¿Hanja guí 'yø? Nuga ma ga xi'i nú'a̱ hinto xa ba̱di de nú'a̱ ra ts'o'bɛhña̱ ne de nú'a̱ ra zu'ue ri tøgue'a̱, nú'a̱ pɛ'tsa yoto yá ña̱xu ne 'rɛt'a yá nda̱ni.

8 Nú'a̱ ra zu'ue gá handi mi 'bʉi, pe nubyá ya jo'o, pe 'mɛfa ma da c'onts'i de ja ra o'tsi nú'a̱ otho habʉ bí c'a, nepʉ da ma habʉ da thogui ya ʉgui pa nza̱ntho, y nuni ja guehni rá ga̱ts'i. Ya meximhai nú'ʉ to'o desde ra mʉdi ra ximhai hinxqui t'opabi yá thuhu ja ra libro habʉ huxa yá thuhu nú'ʉ to'o ma da nte pa nza̱ntho, nuya ja̱'i'ʉ ma da 'yø nu stí hyandi'ʉ da bøts'e nú'a̱ ra zu'ue de ja nú'a̱ ra o'tsi'a̱, ngue'a̱ nu'á̱ mi 'bʉi nepʉ bi njo'o, pe ma da 'mʉi ma'na'qui.

9 Pa da za to da zo rá mfeni núna ma ga ma̱, mahyoni di ja rá mfa̱di. Nú'ʉ yoto ya ña̱xu, gue'ʉ ngu yoto ya t'øhø habʉ hudi nú'a̱ ra 'bɛhña̱.

10 Nehe nú'ʉ yoto ya ña̱xu gue'ʉ ngu yoto ya nda̱. Cʉt'a de gue'ʉ ya xa tha̱cua yá ts'ɛdi. 'Na go gue'a̱ ra nda̱bya, ha nu ma'na hinxa t'umtho rá 'bɛfi, pe nu stí nda̱'a̱, 'na tʉi ya pa ma da nda̱.

11 Nú'ạ ra zu'ue mi 'bʉi ma'mɛt'o pe nubyá ya jo'o, go gue'ạ ma da 'na de nú'ʉ yoto ya ndạ, pe ja ra uɛnda go gue'ạ ma drá hñạto ra ndạ, y 'mɛfa ma da ma habʉ ma dra huati pa nzạntho.

12 Y nú'ʉ 'rɛt'a ya ndạni xcá hyandi gue'ʉ ngu 'rɛt'a ya ndạ hinxa thuts'itho dega ndạ. Pe ma da t'umbabi'ʉ da ndạ 'na ora mahyɛgui co ra mbạnga zu'ue.

13 Nú'ʉ 'rɛt'a ya ndạ 'nadra mfeni ma da mɛ'tsi'ʉ, hangue ma da umba ra ts'ʉtbi nura mbạnga zu'ue.

14 Ne da ntuhni'ʉ co ra T'ʉca Dɛti, y nura T'ʉca Dɛti go gue'ạ ma da ntạte, ngue'ạ go gue'ạ ra Hmu de gatho ya hmu, ne ra Ndạ de gatho ya ndạ. Y nú'ʉ to'o 'bʉi co ra T'ʉca Dɛti ma da ntạte'ʉ, y nú'ʉ́ go gue'ʉ xa huahna Ajuạ pa da gamfri, y nu'ʉ́ xa gamfri xá hño.

15 Nehe bi 'ñengagui ra ɛnxɛ:

—Nú'ʉ ya dehe xcá hyandi habʉ hudi ra ts'o'bɛhñạ, go gue'ʉ ngu nuya jạ'i de gatho ya hñạqui 'bʉi ja gatho ya hnini ne ja gatho ya hai.

16 Y nú'ʉ 'rɛt'a ya ndạ xcá hyandi co ra mbạnga zu'ue, nu'ʉ́ ma da ʉtsa ra ts'o'bɛhñạ, ne da hñạcuabi gatho yá hño, ne da zogui sinque rá he, ne da zipa rá ngø, y nuyá ndo'yo da tsạ'tuabi.

17 Ngue'ạ Ajuạ xa umbabi yá mfeni'ʉ pa da 'yø'tua rá paha'ạ, hangue 'nat'a bi mạñ'ʉ pa bi umba ra ts'ʉtbi nú'ạ ra zu'ue asta hinda nja nú'ạ xa mạ Ajuạ.

18 Y nú'ạ ra 'bɛhñạ xcá hyandi gue'ạ ra dạnga hnini habʉ 'bʉi 'na to'o di manda ya ndạ de ra ximhai.

18

Ra dạta hnini Babilonia bi yøt'e

1 'Mɛfa de guehna dá handa ma'na ra ɛnxɛ bi gại
de mahets'i, xi mi ja rá ts'ɛdi, ne bi yot'a ra ximhai
co rá nsunda.
2 Ne bi ñạ nts'ɛdi, bi 'ñena:
—Ra dạnga hnini Babilonia ya xa 'bɛdi rá nsu,
nubyá ja 'bʉhni gatho 'rama'na'ño ya ts'ondạhi,
nehe ja jani yá 'bafi nú'ʉ ya ts'ints'ʉ xá nts'o ne xi
t'ʉtsa.
3 Ra Babilonia bi cadi ya jạ'i de gatho ya hai de
ra ximhai pa bi nts'oqui'ʉ, nehe gatho ya ndạ de
ra ximhai xa nts'oqui'ʉ con gue'ạ, y gatho ya ma
ne ya duqui xa nrico'ʉ co yá ts'ot'øt'e øt'a nura
hnini'ạ.
4 Ne dá øde ma'na ra noya de mahets'i mi ena:
—Nú'ahʉ ma hnini'ihʉ, pøñhʉ de nura
ts'ohnini'ạ pa hingui 'yøthʉ ya ts'oqui ngu øt'e'ʉ,
ne pa hinda zʉ'ahʉ nú'ʉ ya mfɛi ma da zʉdi'ʉ.
5 Ngue'ạ xi xa ndạngui yá ts'oqui'ʉ y co yá
ndạngui asta ya xa zøxa nuua mahets'i, y Ajuạ
hinxa pumfri de ya ts'ot'øt'e øt'e'ʉ.
6 'Yø'tuabihʉ nura hnini'ạ ngu nú'ạ xa 'øt'e'ạ pa
ma'ra, ne co'tsuahʉ yo'qui rá ndunthi de nú'ạ xa
'øt'e. Thạntshʉ yo'qui nú'ạ ma da t'umbi'ạ ngu
nú'ạ xi xa 'øt'e'ạ co ma'ra.
7 Japhʉ da zama'ñʉ ne da tho ya ts'othogui ngu
nú'ạ xa 'øt'e'ạ co rá nt'ets'i ngue'ạ xi pɛ'tsa ndun-
thi ya hño, ngue'ạ nu'ạ́ nja ngu 'nara 'bɛhñạ ri ndạ,
hangue ena: “Nuga dí hucua drá 'bɛhñạ dí ndạ,
hinxa du ma dạme, nixi hinga ma ga thogui ya
dumʉi.”

8 Por gueˈa̱ ˈna patho ma da tˈumba ya mfɛi,
y nuya mfɛiˈʉ go gueˈa̱ ra du ne ya dumʉi ne
ra thuhu, ne da za̱tˈa nura hniniˈa̱, ngueˈa̱ xi ja
rá tsˈɛdi Ajua̱ ma Hmuhʉ núˈa̱ toˈo da hña̱ˈmba
nguɛndaˈa̱.

9 Ne ya nda̱ de ra ximhai núˈʉ toˈo xa ˈyøtˈa ya
tsˈoqui co ra hniniˈa̱ ne xa johyaui ja ya tsˈotˈøtˈe
øtˈeˈʉ, núˈʉ ya nda̱ˈʉ ma xi da nzoni ne ma da du yá
mʉi nu sta hyandua rá ˈbifi núˈa̱ ra tsˈohnini ma da
za̱tˈi.

10 Núˈʉ ya nda̱ ma da ˈmai yabʉ ngueˈa̱ da ntsu
de núˈa̱ ma da nja, ne ma da ˈñɛnaˈʉ:

—¡A, huecateˈihʉ núˈahʉ guí ˈbʉhʉbʉ ja ra da̱nga
hnini Babilonia! Nuˈahʉ́ mi ja ri tsˈɛdihʉ, pe ˈna
oratho xa zʉˈahʉ rá castigo Ajua̱.

11 Ya ma ne ya duqui de ra ximhai ma da nzoniˈʉ
ne da du yá mʉi de núˈa̱ bi nja co ra hniniˈa̱ ngueˈa̱
ya ma da njoˈo to da dambi núˈa̱ da paˈʉ.

12 Mi ha̱tsˈiˈʉ da pa ja ra hniniˈa̱ ya tˈøtˈe dega oro
ne dega tˈaxi, ne ya hoga do ne ya perhla, ne ya
hoga dutu dega linu ne dega seda, ne núˈʉ ya hoga
dutu dega morado ne dega thɛni. Nehe mi ha̱tsˈi
ˈramaˈnaˈño ya za núˈʉ yʉni xá cʉhi, ne ya hoga
tˈøtˈe xa thoqui dega marfi, ya hoga za, ra marmo,
ne ya bøja̱, ˈna rá thuhu ra bronse, ha nu maˈna ra
yerro.

13 Mi ha̱tsˈi nehe ya canela, ya hoga nda̱po yʉni
xá cʉhi, ra tˈutsˈi, ra mirra, ne ya dehe núˈʉ xi yʉni
xá cʉhi, ra vinu, ra aceite, ra hoga arina, ne ra
trigo. Nehe mi tsixa ya mboˈoni, ngu ya dɛti ne
ya fani. Nehe mi tsixa ya carro, ne asta ya ˈbɛgo,
y gueˈʉ ya ja̱ˈi mi paˈʉ ngu ya mboˈoni.

14 Ya ma ne ya duqui ma da 'ñembabi nú'ạ ra
hnini:
—¡Ya otho'i nú'ʉ ya hoga fruta ngrí ho, y ya gá
'bɛdi pa nzạntho gatho nú'ʉ ya hño ne ya nt'ets'i
nguí pɛ'tshmạ!
15 Nú'ʉ ya ma ne ya duqui xa nrico ngue'ạ xa
pa yá t'øt'e ja nura dạnga hnini, ma da 'mai yabʉ
ngue'ạ ma da zu nú'ạ ra castigo ma da nja. Ma da
nzoni'ʉ ne da du yá mʉi,
16 ne da 'ñena'ʉ:
—¡A, hyøctho nuni ra dạhni! Ngue'ạ mi ngu
'nara 'bɛhñạ mi he ya hoga dutu dega linu ne dega
morado ne dega thɛni, nehe xqui nhyoqui dega
oro ne dega hoga do ne dega perhla.
17 ¡'Na oratho bi uadi gatho yá ndunthi nuyá hño
mi pɛ'tsi!
Nehe gatho nú'ʉ to'o mi manda ya motsa, ne
nú'ʉ to'o mi ɛt'i, ne nú'ʉ ma'ra mri mpɛfini, ne nú'ʉ
to'o mi pani, gatho'ʉ ma da 'mai yabʉ,
18 y nu sta hyandua rá 'bifi nú'ạ ra dạnga hnini
ma da zạt'i, da ñạ nts'ɛdi'ʉ ne da 'ñena:
—Mi otho ma'na ra hnini xi mrá dạngui ngu
nuni.
19 Nehe da hyøxa ya hai ja yá ñạxu ngue'ạ da
du yá mʉi'ʉ, ne da nzoni'ʉ co ra dumʉi, ne da ñạ
nts'ɛdi ne da 'ñena:
—¡A, hyøctho nuni ra dạnga hnini! Ngue'ạ xi mrá
dạngui rá tai, y ja xqui nriconi gatho nú'ʉ to mi
pɛ'tsa yá motsa ja ra ndehe. ¡Pe 'na oratho bi zạt'a
gatho nuni ra hninini!
20 Pe nú'ahʉ gyá gamfrihʉ ne gatho nú'ahʉ yá
'mɛhni'ihʉ Ajuạ, ne gatho nú'ahʉ ma'ra guí 'bʉhʉ
mahets'i, johyahʉ de nú'ạ bi nja ja nú'ạ ra dạnga

hnini, ngue'ạ Ajuạ xa hñạ'mba nguɛnda nuya jạ'i mi 'bʉhni, ne xa t'ø'tuabi'ʉ ngu nú'ạ xqui 'yø't'a'ihʉ nehe.

21 Nepʉ 'nara ɛnxɛ xi mi ja rá ts'ɛdi bi gʉ 'nara dạnga do nú'ạ ma'na xmá hñʉ que 'nara dạnga jʉni, ne bi 'yɛnt'a ja ra ndehe ne bi 'ñena:

—Njaua ma da yʉi nehe ra Babilonia nú'ạ ra dạnga hnini, ne ya hinhya'mʉ ma da hnequi ma'na'qui.

22 Nixi ya hinhya'mʉ ma da yopa nt'øde ma'na'qui ya nzʉni de ya arpa, nixi de ya thʉza, nixi de ya trompeta ja nura hnini'ạ. Ni 'nara mɛfi de nu'ạraza ra 'bɛfi hinda yopa 'mʉi ja nura hnini'ạ, nixi da yopa mpɛfi 'nara jʉni.

23 Ni 'nara ñot'i ya hinda hnequini, nixi hinhya'mʉ da nja ma'na'qui ya ngo dega nthạti. Nú'ʉ ya ma ne ya duqui to mi mpa ne mi ntai ja nura hnini'ạ, xi bi nja yá ts'ɛdi ja ra ximhai, y co yá nt'ete nuya mengu de guehni mi hat'a ya jạ'i de gatho ya hai de ra ximhai, pe ya bi uadi yá ts'ɛdi'ʉ.

24 Nura hnini'ạ ya bi hnequi gue go xi tu ra ts'oqui'ạ de nú'ʉ ya gamfri ne yá 'mɛhni Ajuạ xa tho, ne de gatho nú'ʉ ma'ra xa tho ja ra ximhai.

19

1 'Mɛfa dá øde mi ñạ nts'ɛdi ndunthi ya jạ'i nuni mahets'i, mi ena'ʉ:

¡Drá nsunda Ajuạ! Ngue'ạ xá nsunda ne ja rá ts'ɛdi
ne bi za bi pøhø ya jạ'i.

2 Ngue'ạ nu'ạ́ øt'a ra hoga ts'ʉtbi ne nú'ạ majuạni.
Nu'ạ́ xa umba ra mfɛi nura ts'o'bɛhñạ
nú'ạ mi japa ya jạ'i da 'øt'a ya ts'oqui.

Ajuạ bi co'tsuabi'ạ nú'ạ bi 'yøt'e gue bi hyo nú'ʉ
to'o mi pɛpabi Ajuạ.
3 Nepʉ bi yopa 'ñena'ʉ ma'na'qui:
—¡Drá nsunda Ajuạ! Ngue'ạ hinhya'mʉ ma da
ntsaya da bøxa rá 'bifi nú'ạ ra hnini bi zạt'i.
4 Nu'bʉ́ nú'ʉ 'natemagoho ya ndạ ne nú'ʉ goho
ya dạ'ɛnxɛ bi ndandiñạhmu'ʉ, ne bi xøcambeni
Ajuạ nú'ạ bí hudi ja rá hudi, ne mi ena'ʉ:
—¡Njabʉ gue'ạ! ¡Drá nsunda Ajuạ!
5 Nepʉ bi nt'øde ma'na ra noya de habʉ mi hudi
Ajuạ, ne bi 'ñena:
Nsundahʉ Ajuạ,
gatho nú'ahʉ guí pɛphʉ
ne guí tsuhʉ'ạ,
ngu ya notsi ngu ya dạngui.

Ra ngo de rá nthạti ra T'ʉca Dɛti

6 Nepʉ dá øde 'nara ñạhni de 'nara dạnga
hmunts'a jạ'i, 'ñena mri nhyahni ndunthi ya dehe,
ne 'ñena 'raya ngani, ne mi ena:
¡Drá nsunda Ajuạ! Ngue'ạ nú'ạ́ go gue'ạ ma
Hmuhʉ pɛ'tsa gatho ra ts'ɛdi, ne go gue'ạ ra
Ndạ de gatho ra ximhai.
7 Johyahʉ ne nsundahʉ'ạ,
ngue'ạ ya bi zø ra pa de rá nthạti ra T'ʉca Dɛti.
Ra nạvia ya xa nhyoqui,
8 ya xa hye nú'ạ ra hoga dutu xqui t'umbi xá nt'axi
y ri huɛxqui.
Nura t'axa dutu'ạ gue'ạ yá te xá nt'axi nú'ʉ to'o xa
gamfri Ajuạ.
9 Nepʉ ra ɛnxɛ bi 'ñengagui:
—'Yofo nuya ya noya: “Dá johya nú'ʉ to da
sipabi pa da ma ra ngo de rá nthạti ra T'ʉca Dɛti.”

Nehe bi 'ñengagui:

—Nuya guehya yá noya Ajuạ, y guehya xi majuạni.

10 Nepʉ nuga dá ndandiñạhmu ja rá ua ra ɛnxɛ pa ga nsunda'ạ, pe nu'ạ́ bi 'ñengagui:

—Oguí øt'a njabʉ, ngue'ạ necagui ne ma'ra ri cu dyá 'bɛgohʉ mahyɛgui de Ajuạ, ne dí mạ̃ñhʉ rá noya ra Zidada Jesu. Go da xøcambeni Ajuạ.

Nu'ʉ tó'o mạmba rá noya Ajuạ gue'ʉ damajuạni nehe de nú'ạ xa mạ ra Zidada Jesucristo.

'Nara tøgue mri tø 'nara t'axfani

11 Nepʉ dá handa mahets'i mi xogui, ne dá handa 'nara tøgue mri tø 'nara t'axfani, y nú'ạ ra tøgue'ạ xa thu'mbabi 'nara thuhu nú'ạ rí bøni da 'ñena: Nú'ạ xa mạ, nzạntho da 'yøt'e. Ne ma'na ra thuhu rí bøni da 'ñena: Majuạni. Ngue'ạ nu'ạ́ xi ra hoga ndạ, øt'e xá hño, ne øt'a ya tuhni ngu rí 'ñepi.

12 Yá da 'ñena mi zø ya tsibi, ne mi hu'tsa ndunthi ya corona, y nehe xqui t'opabi 'nara thuhu nú'ạ hinto mi pạdi te mi ne da mạ, hønsɛ'ạ go mi pạ'ạ.

13 Ne mi he 'nara dutu xqui 'bobo co ra ji, y rá thuhu gue'ạ Rá Noya Ajuạ.

14 Ne mri dɛni'ạ ndunthi ya memahets'i nú'ʉ øt'a ya tuhni, mri hñe'ʉ dega hoga linu xi xmá nt'axi, ne mri tøgue ya t'axfani nehe.

15 Nu'ạ ra mʉdi tøgue mi pøni de rá ne 'nara mahuai dega yo filo. Con gue'ạ ma da na'mbabi ya jạ'i de gatho ya hai de ra ximhai, ne ma da ndạ de gue'ʉ con gatho rá ts'ɛdi, ja ra uɛnda di hạ 'nara ts'ʉt'o dega bøjạ. Ne ngu 'nara jạ'i net'a ya obxi pa da thɛ'mi, njabʉ'ạ ma da huata ya jạ'i nuto yá

ncontra Ajuạ̱ nú'ạ̱ to pɛ'tsa gatho ra ts'ɛdi ne pø rá cuɛ con gue'ʉ.

16 Ne ja rá he de ja rá xinthe xqui t'ofo 'nara thuhu ena: “Ra Ndạ̱ de gatho ya ndạ̱ ne ra Hmu de gatho ya hmu.”

17 Nepʉ dá handa 'nara ɛnxɛ mi 'bai ja ra hyadi, ne bi mafi nts'ɛdi pa bi ma'ta gatho ya ts'ints'ʉ di nhyats'i, ne bi 'ñembi'ʉ:

—Bá ehʉ gui munts'ihʉ pa gui tsihʉ nú'ạ̱ ra dạ̱nga hñuni ma da 'ra'ahʉ Ajuạ̱.

18 Ma da t'a'ahʉ gui tsihʉ yá ngø ya dạ̱nga ndạ̱ ne ya ndạ̱ gá soldado, ne yá ngø nú'ʉ to xi mi jahmạ̱ yá ts'ɛdi. Ma gui tsiphʉ yá ngø ya fani ne nú'ʉ to mi tøgue'ʉ. Xi ma gui tsiphʉ yá ngø gatho ya jạ̱'i, ngu ya 'bɛgo ne nú'ʉ hingyá 'bɛgo, ngu ya notsi ne ya dạ̱ngui.

19 Nepʉ dá handa ra mbạ̱nga zu'ue ne ya ndạ̱ de ra ximhai xqui munts'i'ʉ co yá soldado pa da ntunhui nú'ạ̱ to mi tøgue ra t'axfani ne nú'ʉ to mi dɛni'ạ̱.

20 Nú'ạ̱ ra mbạ̱nga zu'ue bri jʉ co nú'ạ̱ ra hyate bạ̱di to xqui 'yøt'a ya nt'udi ja rá thandi nú'ạ̱ ra mbạ̱nga zu'ue. Co nuyá nt'udi ra hyate bạ̱di xqui hyat'a ya jạ̱'i nú'ʉ xqui thu'tsua rá hmeya nú'ạ̱ ra mbạ̱nga zu'ue ne xqui xøcambeni'ʉ rá c'oi'ạ̱. Nú'ʉ ri yoho bi t'ɛnt'a ma tetho ja ra ndehe dega tsibi nú'ạ̱ faspi co ra asufre.

21 Y nú'ạ̱ to mi tøgue ra t'axfani bi hyo nú'ʉ ma'ra to mri dɛna ra mbạ̱nga zu'ue ne ra hyate bạ̱di. Bi hyo'ʉ co nú'ạ̱ ra mahuai mi øni de rá ne, y gatho ya ts'ints'ʉ xi bi niñạ̱ co yá ngø'ʉ.

20

'Na 'mo ya jɛya

1 Nepʉ dá handa 'nara ɛnxɛ bi gại de mahets'i mi hạ ra nsoqui de ra o'tsi nú'ạ otho habʉ bí c'a, nehe
mi hạ 'nara dạnga cadena.
2 Ne bi gʉ ra dạnga zu'ue nú'ạ́ go gue'ạ ra
ndạxjua qu'eñạ mi 'bʉi desde maya'bʉ, nú'ạ rá
thuhu ra ts'ondạhi ne ra Satá. Ne bi dạt'i pa 'na
'mo njɛya,
3 y ngu bi dạt'i bi 'yɛnt'a mbo ja nú'ạ ra o'tsi'ạ,
ne bi got'i ne bi hñu'tsua 'nara seyo pa ya hinda za
da hyat'a ma'ra ya jạ'i asta hinda uadi nú'ʉ 'na 'mo
njɛya. 'Mɛfa ma dra thøgue pa 'raya patho.
4 Nepʉ dá handa 'raya hudi, y ja mi huhni nú'ʉ
to'o xqui t'umba ra ts'ɛdi pa da 'yøt'a ra ts'ʉtbi.
Nehe dá handa nú'ʉ xqui thɛcua yá 'yʉga ngue'ạ
xqui damajuạni de ra Zidada Jesucristo ne xqui
mạmba rá noya Ajuạ, ne hinxqui xøcambeni ra
mbạnga zu'ue nixi rá c'oi'ạ, nixi hinxqui hopi to
da meya'ʉ ja yá de o ja yá 'yɛ co rá hmeya ra zu'ue.
Dá handi bi yopa nte'ʉ ne bi ndạ co ra Zidada
Jesucristo pa nú'ʉ 'na 'mo njɛya.
5 Nú'ʉ́ go gue'ʉ xi ya mʉdi bi yopa nte de nú'ʉ
xqui du. Y nu'ʉ ma'ra himbi yopa nte'ʉ asta himbi
zøxa nú'ʉ 'na 'mo njɛya.
6 Njạpi ne xá nt'axi nú'ʉ to xa yopa nte ra mʉdi. Y
rá ñoho ra du nú'ạ ma da nja ja ra nidu, hinda za te
da 'yø'tuabi'ʉ. Gatho'ʉ da macjạ ja rá thandi Ajuạ
ne ra Zidada Jesucristo, ne da ndạ'ʉ co ra Zidada
Jesucristo pa nú'ʉ 'na 'mo njɛya.
7 Y nu sta uadi nú'ʉ 'na 'mo njɛya, ra Satá ma dra
thøgue de habʉ xa jot'i.

8 Nu'á̱ ma da bøni pa da hyat'a ya já̱'i 'bʉ ja
gatho ya hai de ra ximhai. Da ma pa da hyat'a ra
Gog ne ra Magog, nú'ʉ́ gue'ʉ yá ncontra ra Zidada
Jesucristo, ne da hyat'i'ʉ pa da munts'i pa da 'ñøt'a
tuhni, y nuyá ndunthi'ʉ ngu rá ndunthi ra 'bomu
ja ja ra ñá̱nthe.
9 Gatho nuya já̱'i'ʉ dá handi bi ma'ʉ ja rá ngʉni
ra ximhai pa bá thets'i'ʉ habʉ mi ja rá hmá̱ca hnini
Ajuá̱ ne mi 'bʉ ya gamfri. Pe Ajuá̱ bi mɛhna ra tsibi
de mahets'i pa bi zá̱t'i'ʉ.
10 Ne ra ts'ondá̱hi nú'á̱ to mi hat'a ya já̱'i bi t'ɛnt'a
ja ra ndehe dega tsibi nú'á̱ faspi co ra asufre, habʉ
xqui t'ɛnt'i nehe ra mbá̱nga zu'ue ne nú'á̱ ra hyate
bá̱di. Nuni ja guehni ma pa ra xuui da zama'ñʉ'ʉ
ya ʉgui pa nzá̱ntho.

Ma da nja 'nara nsʉca uɛnda ja rá thandi Ajuá̱

11 Nepʉ dá handa 'na mi hudi ja 'nara dá̱nga
hudi xmá nt'axi. Y ngu bi hnequi'á̱, 'bestho bi
'mɛtho mahets'i ne ra ximhai, y nixi bi fá̱di habʉ
bi ma.
12 Nehe dá handi nú'ʉ xqui du, gue notsi
ndá̱ngui mi 'bahni ja rá thandi Ajuá̱. Nepʉ bi so'tsa
ya libro, y nehe bi so'tsa nú'á̱ ra libro habʉ huxa
yá thuhu nú'ʉ to'o ma da nte pa nzá̱ntho. Y nú'ʉ
to xqui du bi thá̱'mba nguɛnda de nuya t'øt'e xqui
'øt'a ja ra ximhai, y nuya t'øt'e'ʉ xqui t'ofo ja nuya
libro'ʉ.
13 Nú'á̱ ra luga habʉ mi 'bʉ nú'ʉ xqui du, nura
luga'á̱ xqui da nú'ʉ mi 'bʉhni, ra ndehe xqui da
nuya já̱'i xqui zo de guehni, y ra nt'agui xqui da
nú'ʉ xqui nt'aguini, y cada 'na de nuya já̱'i'ʉ bi
thá̱'mba nguɛnda de nuya t'øt'e xqui 'øt'e'ʉ.

14 Nepʉ ra nt'agui ne ra luga habʉ mi 'bʉ nú'ʉ
xqui du ya bi 'ñotho, ngue'ą bi t'ɛnt'a ja ra ndehe
dega tsibi faspi. Y ra castigo ja nuna ndehe dega
tsibi go gue'ą rá ñoho ra du.
15 Hangue bi t'ɛnt'a ja ra ndehe dega tsibi nú'ʉ
to'o hinxqui t'opabi yá thuhu ja nú'ą ra libro habʉ
xqui thu'tsua yá thuhu nú'ʉ to'o ma da nte pa
nzą̱ntho.

21

Ma da nja ma'ra'yo ra ximhai ne mahets'i

1 Nepʉ dá handi xqui nja ma'ra'yo ra ximhai
ne mahets'i, nguetho nú'ą ra mʉdi ximhai mi ja
ne nú'ą mahets'i bi 'mɛtho'ʉ. Nehe ya mi otho ra
ndehe.
2 Núga drá Xuua, dá handa ra mą̱ca hnini
Jerusale nú'ą xqui nja ma'ra'yo. Dá handi bi gą̱i de
mahets'i po rá ts'ɛdi Ajuą ne mi hnequi mahotho
ngu 'nara nąvia ya xa hñe pa da nthą̱tui nú'ą ma
drá dą̱me.
3 Ne dá øde 'nara noya de mahets'i mi ñą̱ nts'ɛdi,
mi ena:
—Ndi, Ajuą 'bʉhui ya ją̱'i, y ma da 'mʉi con gue'ʉ
pa nzą̱ntho, y nú'ʉ́ go gue'ʉ rá hnini'ą̱. Ajuą go
guesɛ'ą̱ ma da 'mʉhui'ʉ ngue'ą go gue'ą yá Ajuą'ʉ.
4 Ne Ajuą ma da ducuabi gatho yá guida'ʉ. Ya
hinda nja ra du, ni ya ts'oni, ni ya dumʉi, nixi ya
ʉgui, ngue'ą nuya t'øt'e mi ja ma'mɛt'o, nubyá ya
otho.
5 Nepʉ nú'ą to'o bí hudi mahets'i ja rá hudi bi
'ñena:
—Pą̱di gue nuga dí japi gatho ya t'øt'e da nja
ma'ra'yo.

Nehe bi 'ñengagui:
—'Yofo nú'ạ stá xi'i, ngue'ạ nuya ya noya go guehya majuạni ne ma da nja ngu stá mạ.
6 Ne bi 'ñengagui:
—Ya xa t'øt'e. Nuga go gueque rá mʉdigui ne asta rá gạts'i, ngu ya letra fʉdi desde ra A asta ra Zeta. Nu'ạ tó'o da zʉ ra nduthe, ga umbi da zi nú'ạ ra dehe dega te pøhø ja ra pøthe ne t'untho.
7 Y gatho ya t'øt'e go dyá mɛti nú'ʉ to ma da ntạte. Nú'ʉ́ go yá Ajuạgui'ʉ, y nuga go ma bạtsi'ʉ.
8 Pe nuya zusɛ, ya 'ñạgamfri, ya ts'ojạ'i, ya hyote, ya 'ñejạ'i, ya 'ñete, ne nú'ʉ to xøcambeni ya c'oi, ne gatho ya c'uamba, gatho'ʉ ma da t'ɛnt'a ja ra ndehe dega tsibi nú'ạ faspi co ra asufre. Nú'ạ́ go gue'ạ rá ñoho ra du.

Ra 'ra'yo Jerusale

9 Nepʉ bi 'ñe bi zʉcagui 'na de nú'ʉ yoto ya ɛnxɛ mi hạ 'ra 'nara 'bada habʉ mi 'bɛ'tsa nú'ʉ yoto yá ngạts'i yá mfɛi Ajuạ. Ne bi 'ñengagui:
—Bá ecua pa ga u't'a'i ra nạvia nú'ạ ma da nthạtui ra T'ʉca Dɛti.
10 Nepʉ ja nú'ạ ra thedi bi 'ñutca ra Mạca Ndạhi, nú'ạ ra ɛnxɛ xqui zocagui bi zixcagui ja 'nara dạnga t'øhø xi xmá hñets'i, ne bi 'ñutcagui ra dạnga mạca hnini Jerusale mi cại de mahets'i po rá ts'ɛdi Ajuạ.
11 Nú'ạ ra hnini'ạ xi mri yot'i co rá nsunda Ajuạ, ne ngu 'nara hothodo xi mri huɛxqui, ngu nú'ạ ra hoga do rá thuhu jaspe, ngu ra xito nú'ạ di hya'tsi.
12 Mi jot'i co 'nara dạnga jạdo xi xmá hñets'i, y mi pɛ'tsa 'rɛt'amayoho ya gosthi y mi 'ba 'nara ɛnxɛ cada ra gosthi. Ja nuya gosthi'ʉ xqui t'ofoni yá

thuhu nú'ʉ 'rɛt'amayoho ya 'mʉi gá ja̱'i xqui 'ñehe de nú'ʉ 'rɛt'amayoho yá t'ʉ ra Israel.

13 Mi ja hñu ya gosthi de bøxhyadi, y má hñu de yʉhyadi, má hñu de mahuifi, y má hñu de mac'angui.

14 Ra ja̱do de nura hnini'a̱ mi pɛ'tsa 'rɛt'amayoho ya mʉdi do, y ja nuya do'ʉ xqui t'ofoni yá thuhu nú'ʉ 'rɛt'amayoho yá apostol ra T'ʉca Dɛti.

15 Nú'a̱ ra ɛnxɛ to'o ndí ña̱'be mi ha̱ 'nara t'ɛni dega oro mri hnequi ngu 'nara xithi pa mi ɛnga nura hnini'a̱ ne rá ja̱do ne yá gosthi.

16 Ra hnini mi mahyɛgui rá ma ne rá nxidi ne rá hñets'i. Ra ɛnxɛ bi 'yɛni ra hnini co nú'a̱ ra t'ɛni mi ha̱, rá ma bi zʉdi 'natemagoho nthebe kilometro, nehe rá hñets'i ne rá nxidi bi zʉdi mahyɛgui.

17 Ne bi 'yɛni ra ja̱do y bi zʉdi hñu'rate ne goho metro, go gue'a̱ ra t'ɛni pa̱di ya ja̱'i, hangue bi cupa ra ɛnxɛ.

18 Ra ja̱do xqui thoqui dega jaspe, ne ra hnini xqui thoqui 'ra'tho dega oro, y mi hya'tsi ngu ra xito.

19 Nehe ya mʉdi do de rá ja̱do ra hnini gatho mi tu ya hoga do. Rá mʉdi ra do mi tu nú'a̱ ra t'axa do rá thuhu ra jaspe, rá ñoho mi tu nú'a̱ ra ixca do rá thuhu ra safiro, rá hñu mi tu nú'a̱ ra c'anga do rá thuhu ra agate, rá ngoho mi tu nú'a̱ ra cʉhʉ do rá thuhu ra esmeralda.

20 Rá ncʉt'a do mi tu nú'a̱ ra do ntha̱nts'i ra t'axi co ra thɛni rá thuhu ra onice. Rá 'rato mi tu nú'a̱ ra do xá nthɛni rá thuhu ra coralina. Rá yoto ra do mi tu nú'a̱ ra do xá nc'ast'i rá thuhu ra crisolito. Rá hña̱to mi tu nú'a̱ ma'na ra c'anga do rá thuhu ra berilo. Rá gʉto mi tu nú'a̱ ra do xá nc'ast'i ntha̱nts'i

ra c'angui rá thuhu ra topacio. Rá 'rɛt'a mi tu nú'ạ ma'na ra c'anga do rá thuhu ra crisoprasa. Rá 'rɛt'ama'ra mi tu nú'ạ ra do ra 'bothɛni rá thuhu ra jacinto. Ne rá 'rɛt'amayoho mi tu nú'ạ ra do ra nzạt'a thɛni rá thuhu ra amatista.

21 Nú'ʉ 'rɛt'amayoho ya gosthi xqui thoqui co nú'ạ ra t'axa do rá thuhu ra perhla. Cada 'nara gosthi mi gue'ạ 'nara perhla. Y nura 'ñu de mbo ra hnini mi 'ra'tho dega oro ne mri hya'tsi ngu ra xito.

22 Nuni ja ra mạca hnini hindá handini ni 'nara nijạ, ngue'ạ go guesɛ Ajuạ ma Hmuhʉ 'bʉhni nú'ạ to pɛ'tsa gatho ra ts'ɛdi. Nehe ja 'bʉhni ra T'ʉca Dɛti.

23 Nehe hinga mahyonini ra hyadi nixi ra zạnạ pa da yot'a ra hnini, ngue'ạ rá nsunda Ajuạ ne ra T'ʉca Dɛti go guesɛ'ʉ ri yot'a nura hnini'ạ.

24 Y gatho ya gamfri de maxøgue rá ngʉni ra ximhai ma da 'ño'ʉ ja ra ñot'i'ạ, nehe ya ndạ de ra ximhai nú'ʉ xa gamfri ma da zøni ja nura hnini'ạ, ne da hñạxa yá nsu pa da zogui ja nura hnini'ạ.

25 Ne ya gosthi hinhya'mʉ jot'i, nehe hinhya'mʉ ja ra 'bɛxuui.

26 Nehe ya gamfri de maxøgue rá ngʉni ra ximhai ma da hñạxa yá nsu ja nura hnini'ạ.

27 Pe hinda ma da yʉt'ini nú'ʉ to'o hinxá nt'axi, nixi nú'ʉ to'o øt'e xá nts'o, nixi nú'ʉ mạnga ya nc'uamba. Nuni ma da yʉt'ini hønsɛ nú'ʉ to'o xa t'opabi yá thuhu ja rá libro ra T'ʉca Dɛti, habʉ huxa yá thuhu nú'ʉ to'o ma da nte pa nzạntho.

22

1 Nepʉ ra ɛnxɛ bi 'ñutcagui 'nara dạthe xi xá nt'axi

y nura dehe'ạ gue'ạ ra dehe dega te. Mi hnequitho
nú'ạ te mi ja mbo ngu nja ra xito, ne mi pøni de
habʉ mi hudi Ajuạ ne ra T'ʉca Dɛti.
2 Madetho de rá 'ñu ra hnini ne ja yá ñạni ra
dạthe mi 'bahni nú'ạ ra za dega te, ne ri unga yá
fruta 'rɛt'amayoho 'mi'qui ra jɛya, tat'a zạnạ uni
yá fruta, y nuyá xi ra 'ñethi pa bi ñạni nú'ʉ ya jạ'i
xqui 'ñe de gatho rá ngʉni ra ximhai.
3 Nehe da 'ñothoni ni 'nara t'øt'e xá nts'o. Nuni
ja ma da njani ra hudi habʉ hudi Ajuạ ne ra T'ʉca
Dɛti, y nu'ʉ tó'o pɛpabi Ajuạ ma da xøcambeni'ạ.
4 Nu'ʉ́ ma da hyanduabi rá hmi Ajuạ, y rá
thuhu'ạ ma da t'ofo ja yá de'ʉ.
5 Nuni ma da 'ñothoni ra 'bɛxuui, nixi hinga
mahyoni rá ñot'i ra hyadi nixi ma'na ra ñot'i pa
da yot'i nuto gatho ma da 'mʉhni, ngue'ạ Ajuạ go
gue'ạ ma da yot'i'ʉ, y nú'ʉ́ ma da ndạ pa nzạntho.

'Bʉi guetbʉ rá yo'ehe ra Zidada Jesucristo

6 Nepʉ ra ɛnxɛ bi 'ñengagui:
—Nuya ya noya go guehya xi majuạni, ne ma da
nja ngu xa hmạ. Ajuạ ma Hmuhʉ nú'ạ ri umba
ra mfạdi yá 'mɛhni, go gue'ạ bi mɛhna rá ɛnxɛ pa
da 'ñutuabi nú'ʉ to pɛpabi de nuya t'øt'e ma da nja
'bestho.
7 —¡Beñhʉ gue nuga ma ga ehe 'bestho!
Dá johya nú'ạ to da hñuxa nt'øde nuna rá noya
Ajuạ xa t'ofo ja nuna libro.
8 Nuga go gueque drá Xuua, dá øde ne dá handi
gatho nuya t'øt'eya. Y ngu dá juadi dá øde ne dá
handi dá ndandiñạhmu ja rá ua nú'ạ ra ɛnxɛ xqui
'ñutcagui gatho nuya ya t'øt'e pa ga nsunda'ạ.
9 Pe nu'ạ́ bi 'ñengagui:

—Oguí øt'a njabʉ, dyá 'bɛgohʉ mahyɛgui co nú'ʉ ma'ra ri cu mạmba rá noya Ajuạ ne nú'ʉ to'o huxa nt'øde nú'ạ xa t'ofo ja nuna ra libro. Go da xøcambeni Ajuạ.

10 Nehe bi 'ñengagui:

—Oxqui ạgui nuya ya t'øt'e xcá 'yofo ja nuna ra libro, ngue'ạ ya ma da zøhø ra pa pa da nja nuya ya t'øt'eya.

11 Ya ts'o'mʉi dá sigui da nts'o'mʉi, nu'ʉ xá nts'o dá sigui da nts'oni, ha nu'ʉ to ya hojạ'i, dá sigui da hñojạ'i, y nu'ʉ tó'o øte Ajuạ, dá sigui da 'yøte.

12 —Xi majuạni, ma ga ehe 'bestho ne ga ju'tuabi cada 'na ngu nú'ạ xa mɛfi.

13 Nuga go gueque rá mʉdigui ne asta rá gạts'i, ngu ya letra fʉdi desde ra A asta ra Zeta.

14 Njạpi nú'ʉ to'o xa t'axca yá dutu pa da t'umba nsɛqui da yʉt'a ja ra mạca hnini ne da zipa rá fruta nú'ạ ra za dega te.

15 Pe ma da gohi rí møte de ra mạca hnini nú'ʉ ya 'ñạgamfri, ya 'ñete, ya 'ñejạ'i, ya hyote, ne nú'ʉ to'o xøcambeni ya c'oi, ne gatho nú'ʉ to'o di ho da mạnga ya nc'uamba.

16 —Núga drá Jesu, stá pɛhn'ahʉbʉ ma ɛnxɛ pa da xi'ahʉ gatho nuya ya noya nú'ahʉ guí cam-friguihʉ. Núga drá Hmu de ra ndạ Davi, y stí 'ñehe de yá jạ'i'ạ. Go gueque dí ngu nú'ạ ra haxatsø ri huɛxqui.

17 Ra Mạca Ndạhi ne ra nạvia nú'ạ ma da nthạtui ra T'ʉca Dɛti eñ'ʉ:

—Bá ehe.

Nehe nu'ʉ tó'o øde nuna ra noyanạ dá 'ñena nehe'ʉ:

—Bá ehe.

Nu'ʉ tó'o tsʉ ra nduthe ne ne da ntsithe, dá 'ñehe
da zi ra dehe dega te nú'ạ t'untho.
18 Gatho'ihʉ dí xi'ahʉ gue nu'ʉ tó'o da 'yøde
nuya ya noya xa t'ofoua ja nuna ra libro, ne da
hñu'tsa ma'ra ya noya nú'ʉ hinxa t'ofoua, pạhʉ
gue Ajuạ ma da umba ya mfɛi nuya jạ'i'ʉ, ngu nú'ʉ
xa t'ofoua.
19 Nehe nu'ʉ tó'o da hñạca 'raya noya de nú'ʉ xa
t'ofo ja nuna ra libro, Ajuạ ma da hñạcuabi nehe
yá thuhu nuya jạ'i'ʉ de ja ra libro habʉ huxa yá
thuhu nú'ʉ ma da nte pa nzạntho, nehe nuya jạ'i'ʉ
hinda yʉt'a ja ra mạca hnini, nixi da hñạnga nú'ʉ
ya jạpi xa t'ofoua.
20 Go ra Zidada Jesucristo nú'ạ to'o bi mạnga
nuya ya noya, ne bi 'ñena:
—Xi majuạni ma ga ehe 'bestho.
Y nujʉ́ dí thạdihʉ ne dí eñhʉ:
—Njabʉ gue'ạ. ¡Bá ehe, ma Zidada'ihe!
21 Ma Zidadahʉ ra Jesucristo da max'ahʉ grí
gathohʉ. Njabʉ gue'ạ.

Ra 'Ra'yo Testamento

New Testament in Otomi, Mezquital (MX:ote:Otomi, Mezquital)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Mezquital

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomi, Mezquital

ote

Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Mezquital

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
c6437f19-566b-5232-8b2a-5c88e5a5622b